Масса а мехкашкара пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советеи Министрий Советеи орган

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

№ 84 (4525). | ЕРА, 15 июль 1971 шу | Мах 2 кеп. | *Газет арадувл 1923 шера денз*

ТIАДИЛЛАЧА ГIУЛАКХА ХЬАЛХАРА ЖОП ЛЕ

КПСС XXIV съездо белгалъяь коммунизм хьалъяра планаш толаме кхоачашъяраш нах ба, кадраш я. Экономикана кулгаллара, дерригача вай организаторски политически гIулакхий боарам лакхлулга эгтара хьалхарча аргIанна кадраш хьахаржара, балхаш тIа дIанийсъяра, хьалкхеяра практика тоаярах тийша да. ИйслагIча пятилетка доккхий декхараш кхоачашдара коммунистически дог тийша хилари творчески хьинари дикача профессиональни говзалца цхьана тардеш бола, боахами культуреи дегIаккхувлара дешаш клетамца къестаде ховш, доал дара хIанзара методаш Iомаяь бола нах эш.

Кадраш дегIаккхувлараи цар денал чIоагIдараи, хIама довзаши леладеи ховш долчеи политически гIулакхашца уж кхеяра хиланза даргдоаца хьал — шийна тIадиллача гIулакха хьалхара хIаравар бехктокхаме хилара ленински принцип дерригIа чакхъяхар. Из ца хилча, болх ннйса вIаштIехьбоаккхалургбац цхьанна а даькъе.

Доал дара структура эргайоахаш тоа а еш, В. И. Ленина дешаща аьлча, белггалара болх бара хьалхара белггаларча саго дизза жоп лургдолча тайпара гIулакх вIаштIехьдаккха гIерт парти. Кулгаллеча болхлошкара дIадехаш долча цу хIаман лоархIам белгал а боаккхаш, КПСС XXIV съезда ЦК Отчетни доклад еш, нов. Л. И. Брежнева йоахар: «Решени тIаэцача хана геттара дика ховш хила деза цунна хьалхара бехктокхаме вар малав. ХIаьта бокъонца иштта ховш хила деза, нагахьа санна тIаэца езаш йола решени тIа ца эцара е тIехьаяхара хьалхара бехктокхаме вар малав а. Доал дара дерригача боарамашка бокъонийи бехктокхамеи объеми соотношени къоастамболлаш белгалъяр лоархIаме да».

Кхетадеш да, бокъонаш дуккагIа ярашкара, гIулакхаш дуккагIа тIалаттарашкара хьа а дукхагIа дехаш хилар. «Кхычаргара хьадеха хье оттаваь хиначул тIехьагIа, шиш болаш жоп ле Iайха а», — дукха ха йоаццаш цу хьакъехьа «Правда» тIа геттара нийса яздаьдар КПСС Дюртюлински райкома секретара А. Аминева. Экономически реформа хьалашка предприятей болхлой бокъонаш шерьярца лакхлу тIадиллача гIулакха хьалхара, паччахьалкхен планаш, заданеш кхоачашъяра хьалхара, хIаьта цунца цхьана — производства еррригача резервех, интенсификаце еррригача торонех пайда эцара хьалхара цар бехктокхам а.

Кадрай дисциплинеи бехктокхами лакхбар — вай лоархIамегIарча декхарех цаI. КПСС XXIV съездо хьалхашка оттадаь из декхар толаме кхоачашделга дуккхача хьале хIара коллективе вIаши юкъера тешам чIоагIбара, шийгареи кхычаргареи доагIар дизза принципиально хьадехара новкъостал дергдола хьал вIаштIехьдаккхарах тийша да. Укхаза Iалаьмате бокхача лоархIаме хила дезаш да тIанйца решенеш кхоачаш мишта ю хьажара дика вIаштIехьдаьккха гIулакх. Производственни парторганизацешта нийсса Iилма - тохкама институтий, дешара заведеней, культурно - просветительни дарбаши учреждений юххьанцарча парторганизацешта а администраце гIулакхашта а тIахьожам лоаттабе бокъо яларо шерью тIанйца решенеш кхоачаш мишта ю дуккха бараш цхьана хьажара торонаш. Партийни тIахьожами тIанйца решенеш кхоачаш мишта ю хьежари — шоашта бехктокхам тIалаттилга ховргдола уйла наьха дег чу йоссаяра низ бола фактор. Коммунисташка йиш яц цхьаболча болхлоша из уйла дег чура дIа а яьккха, моллагIча а хьалашка шоаех тийша шоашка дIаеннача балха участкашкарча гIулакхашта хьалхара партенеи халкъаи хьалхашка дизза жоп дала дезаш шоаш хилар диццеча моттигашта садетта Цу тайпарча чулоацамах йизза яр дукха ха йоаццаш партийни съезда указаненна дувзаденна партийни организацешта хьадхашка эттача декхарашта хетаяь хиннача дуккхача обкомий, крайкомий, союзни республикай компартей ЦК-ай пленумий решенеш. Масала, Украина Компарте ЦК пленумо: къаьст-къаьстача министерствашка, ведомствашка, учреждениешка паччахьалкхен дисциплина чIоагIъяри болхлой бехктокхам лакхбари духьа лоаттабеча къовсаме доаггIача тайпара гIулакхаш тIагIертта чакхдоахаш ца хилар белгал а даьккха, парторганизацеш декхарийла яьй аппарата болх кIоаргга теркалбе, партеи правительстваи директиваш кхоачашъяра даькъерча цун гIулакхашта тIахьожам лоаттабе, тIадиллача гIулакха хьалхара болхлой бехктокхам айбе.

Планови заданеш цIаккха кхоачашъеш йоацача предприятешкарча, балхаш тIехьадисача еррригача участкашкарча гIулакхашта яьча анализо дог тешадеш хьахьокх, тIехьадисара керттера бахьанаш, массаза яхар мо, цхьа корта болаш долча гIулакхашца дувзаденна ца хилар. ДуккагIча хана цун бахьан да «корта болаш» дола бахьанаш увттаде, бехк кхычар яIан тIа билла гIертача цу предприятейи учреждений кулгалхой бехктокхам хетара уйла мелъялар.

Дисциплинах, законаши оттаяь порядокн йизза кхоачашъярах дIакъоастабе йиш йоацаш ба бехктокхам. КПСС XXIV съездо дIадийхал дисциплина телхаерашта, критиках выводаш ца ерашта, харцахьа баьнараштa бе боагIаш бола бехк белга. МоллагIа болхло, моллагIа гIулакх кара долаш из вале а, дисциплина йоацаш, бехктокхам ца лоархIаш из хуле, бехк ца беш виса йиш йолаш вац. Вай дисциплина цаI, массаненеи хIараненеи декхар дaь тIайожаяь хила а хиннай хIанз а я.

Деш дола къамаьл, бакъдар аьлча, наьха боккхача сакхетама, обществана хьалхашкара шоай декхари бехктокхами кIоаргга кхетабеш уж хилара ларда тIа латтача, уж гIулакхаш низагIа леладайташ йоацача социалистически дисциплинах да. Бюрократизмаца, ерзанча администрированеца тарлургйолаш яц из. Шийн декхарашца, шийн хIара деннарча балха а сакхетаме хилар коммуниста моральни сибата лоархIамегIара оагIув я. КПСС хIара члена хадданза дег чу лоаттае еза массаза а шийнеи шийна уллув болх мел бераштеи хьалхара жоп дала дезаш ше волга ховргдола уйла. Цу хьакъехьа укх тIеххьарча шерашка партийни организацеша даь а деш а кIезига хIамаш дац. Масала, Магнитогорска дуккхача партийни организацешка йизза кхоачашъю принцип: коммунист бехктокхаме ва шийн балхаи гIулакхаштеи хьалхара хиина ца Iеш, новкъостий къахьегамаи гIулакхаштеи хьалхара а. Цу гIулакха новкъостал ду, белггала аьлча, КПСС хIара члено партийни коллектива хьалхашка телача отчеташа.

ТIадиллача гIулакха хьалхара боккха бехктокхам хетаргболча уйланца кхетам балар — эггара хьалха из да кадрай идейно-политически боарам айбар, шоай лоархIам дикагIа кхетабе, XXIV съезда решенешкеи документашкеи хьахьехьа парте политикеи дIадехараши кIоаргагIа кхетаде царна новкъостал дар. Уж решенеш — шийн хIара деннара гIулакхаш, шийн декхараш кхоачашдара боарам хIаране биста безаш дола нийса къулба.

Парте ленински политика чакх а йоахаш, вай кадраша доккхача хьинарца, шоаех тийша дIаеннача балха участкана хьалхара, коммунизм хьалъяра юкъарча гIулакха хьалзяра бехктокхам бизза кхетабарца кхоачашду шоашта хьалхашка латта декхараш.

(12 июлера «Правда» передовая).

Пхезлагiа хержача Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета хьалхара сесси

Пхезлагiа хержача Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета хьалхара сесси хилар самардий нахь Грозне КПСС обкома политически дешара ЦIагIа.

Старейшинай Совето тIадиллярах къамаьл даьча депутата Т. Б. Летковскаяс еннача предложенех сесси хьайийллар къаьнагIча депутата И. А. Алмазова.

Старейшинай Совето тIадиллярах къамаьл даьча депутата В. А. Янгульбаева еннача предложенех Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совето председателалла хорж депутат Р. С. Ахматова.

Депутата М. Я. Абдулаевас еннача предложенех Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета председателалла хержар депутаташ С. Х. Гостимирови Ю. Л. Расторгуеви.

Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета председателa Р. С. Ахматовай предложенех байна депутаташ М. Г. Гайрбеков, В. Д. Сухин, А. М. Исаева дагабохаш ура а гIовтташ сий дир зале хинараша.

Дувца укх тайпара дешаш тIаийцав сессе:

1. Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета мандатни комисси харжар.

2. КПСС XXIV съезда решенеш кхоачашъярца дувзаденна къахьегамхой депутатий Советий декхарех.

3. Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета массазара комиссеш вIашагIйохкар.

4. Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Указаш чIоагIдар.

5. Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиум харжар.

6. Нохч - ГIалгIай АССР правительство — Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Совет вIашагIйоллар.

Цул тIехьагIа дувца оттадаьча дешаех хьалхарчунга хьажа йолалу сесси — мандатни комисси харжар. Старейшинай Совето тIадиллярах къамаьл даьча депутата С. А. Саидова еннача предложенех сессе массава раьза а волаш депутатий полномочешка хьажара нийс сагах латта мандатни комисси хорж. Мандатни комиссе председателалла хорж депутат Н. Я. Правенький.

ТIаккха «КПСС XXIV съезда решенеш кхоачашъярца дувзаденна къахьегамхой депутатий Советий декхарех» депутата К. И. Оздоева яьча докладага ладийгIар Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совето.

Пренеех къамаьлаш дир Гудермесски горисполкома председателa, депутата У. А. Исмаилова, Грозненски горисполкома председателa заместителa В. А. Цызмана, Грозненски района «Горячеисточненский» совхоза комбайнера, депутата К. А. Дударкаевас.

Лакхехьарча Совета хьалхашка полномочеш Iояхкарах йола Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Совета Председателa, депутата Р. В. Вахаева заявлени Iоеш Лакхехьарча Совета председателa нов. Ахматовас.

Къамаьл де дош лу КПСС Нохч - ГIалгIай обкома хьалхарча секретара С. С. Апряткина Лакхехьарча Совета партийни группаи старейшинай Советои хьал а лоацаш КПСС обкомо тIадиллярах цо предложени лу депутат Р. В. Вахаев Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета Председателалла хьожаве а керла правительство вIашагIйолла цун тIадилла а. Массава раьза а волаш тIаийцар из предложени.

Цул тIехьагIа докладах лаьца дIахо къамаьлаш дир: Наурски райисполкома председателa В. П. Дьякова, республика юрта боахама министра, депутата И. В. Полушкина. Назрановерча трикотажни фабрика закройщица, депутата М. Э. Ностоевас.

Дош лу Н. Я. Правенькеа — мандатни комиссе председателa. Цо яьча докладага ла а дийгIа хержача беррригача депутатий полномочеш нийса хилар чIоагIдир.

ТIаккха дIахо нов. Оздоева докладах еча пренеех къамаьлаш дир — депутата респотребсоюза председателa М. А. Мамаева, А. Н. Денисовас — депутата, Сунженски района «Путь к коммунизму» колхоза бригадира, И. А. Албастова — депутата, республика юстице министра. Г. Г. Самарске депутата, КПСС Шелковской райкома хьалхарча секретара, Д. Г. Завгаева Надтеречни райисполкома председателa, А. Х. Дудаевас — Советски района Асланбек - Шериповски юрта Совета председателa.

Пренеш яьнначул тIехьагIа дош хаддаш лоаца къамаьл дир нов. К. И. Оздоева. ТIаккха дийцача дешах лаьца хоадамболаш соцам тIаийцар сессе.

Депутата В. В. Варлашкина предложенех Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета массазара итт комиссеи вIашагIъеллар.

Депутата Г. В. Склокина докладагIа Лакхехьарча Совета Президиума указаш чIоагIдир сессе.

Цул тIехьагIа Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиум харжа йолалу сесси. Лакхехьарча Совета партийни группаи старейшинай Советои хьал а лоацаш парте обкома тIадиллярах депутата С. С. Апряткина предложени лу республика Лакхехьарча Совета Президиума председателалла депутат К. И. Оздоев харжа. Лакхехьарча Совето а массава раьза а волаш Лакхехьарча Совета Президиума председателалла хорж депутат К. И. Оздоев.

ТIаккха Лакхехьарча Совета партийни группаи старейшинай Советои тIадиллярах Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председателa К. И. Оздоева предложени лу республика Лакхехьарча Совета Президиума председателa заместителаш, секретарь, Лакхехьарча Совета Президиума членаш харжарах.

Лакхехьарча Совето массава раьза а волаш хорж Президиума председателa заместителаш, Президиума секретари членаши.

Къамаьл де дош лу депутата Р. В. Вахаева. Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьара Совет хьажийта а цунга чIоагIъяйта а цо дIайовзийт Министрий Совета состав.

Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совето массава раьза а волаш чIоагIъю Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Совета состав.

Цу тIа пхезлагIа хержача Лакхехьарча Совета хьалхара сесси чакхъяьлар.

Сессех йолча отчета кепатохаргья.

КПСС обкоме

Хьувкъам чуэцара, ялати доакъараши кийчдара балхаш тIарча цIенхаштtарча кхоачамбоацарех

Дуккхача колхозашеи совхозашеи лакха хьувкъам хьал а кхеба, балхаш дика вIаштIехьдаьха чуэп ялаташ, дIаувттаду, кийчду фу. Дуккхача боахамашка хIанзале кхоачашдаьд, ялат кийчдара хувцалуш йоаца паччахьалкхен план яь на Iеш. тIанйица хинна декхараш а. Цу боахамашка ялаташ чуэццашехьа хьагулду ча. эргIаш ху цунах, лаьтташ оах, пожнивной культураш дIаюв. Темпаш тIа-тIа дукхагIа лакхъеш кийчду доакъараш.

Болх дика вIаштIехьбаьккхаб Наурски района «Красное знамя», Шелковской района «Путь к коммунизму», «Коминтерн» яхача колхозашка, Надтеречни района «Знаменский» совхозе, кхычахьа.

Цунца цхьана, баьча тохкамо хьахьекхачох, дуккхача боахамашка ялаташ чуэпача, цунца дувзаденна балхаш деча. паччахьалкхенга ялат дохкача цIенхаштта кхоачамбоацараш да. Доккхийча лаьтташка кхаьчад ялати баьцаши, цхьабакъда, уж чуэца балхаш мела лел. ХIанз кхашкара хIамаш чуэцача еррригача участкашка саггота эшаш дола балха хьинар, лерттIа болх вIаштIехьбаккхар холуш дац.

Еррригаш а балха юкъе ээаяц комбайнаш, йол хьокха агрегаташ, автотранспорт. балха ди гайна дIадоладу. хьалха чакхдоал. гIулакх доацаш сайце латт машенаш, техника балха овсарле лоха я. Цу доллача хIамаша дукха хьувкъам боабе, ялати доакъараши далийта тарлу.

ХIанзле гучаьннай ялат чуэцача. ялаташ дIачуийдеча пункташка из дIаувзача хана ялат довш йола моттигаш. Цхьацца йолча транспортни. промышленни предприятеша. колхозашеи совхозашеи ялаташ чудехка кийчъянза йола автомашенаши лафеташи ахийтай ялаташ чуэцача. хIаьта хьаувзача хана из бахьан долаш

(Йистедоалар 3-ча оагIо тIа).

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМ ХАРЖАРАХ БОЛА

Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета СОЦАМ

Нохч - ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совето соцам бу:

Акхарех латташ йола Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиум харжа:

Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель — **ОЗДОЕВ Исмейлий Къурейш** — Грозненски района Чаьчан - Ойла хоржамий округагара депутат.

Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председателa заместителаш:

ЛЕТКОВСКАЯ Таисия Борисовна — город Грозне Заводской района Андреевски хоржамий округагара депутат.

МАМАЕВ Iадалхьажий Махьмад — Урус-Мартана хоржамий округагара депутат.

Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь — **СКЛОКИН Григорий Васильевич** — город Грозне Октябрьски района Мичурински хоржамий округагара депутат.

Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума членаш:

АБДУЛАЕВА Якъуба Малика — гор. Грозне Октябрьски района Алексеевски хоржамий округагара депутат.

АЛБОГАЧИЕВ Оарцхой АртагIа — Наьсарен района Экажкъонгий - Юрта хоржамий округагара депутат.

АЛМАЗОВ Iаддалий Илез — Шаьла района ЗIамига - АтагIен хоржамий округагара депутат.

АПРЯТКИН Семен Семенович — гор. Грозне, Старопромысловски района Горьковски хоржамий округагара депутат.

БАГАЛОВА Мутушийн Зулейхан — гор. Грозне Ленински района Киевски хоржамий округагара депутат.

ДЕНИСОВА Антонина Николаевна — Сунженски района Нестеровски хоржамий округагара депутат.

ДОРОГОЧИНСКИЙ Аниvий Зиновьевич — гор. Грозне Заводской района Чернышевски хоржамий округагара депутат.

ИСТОМИН Петр Семенович — гор. Грозне Старопромысловски района Кимовски хоржамий округагара депутат.

КАГЕРМАНОВ Денай Оалхазар — Урус - Мартана района ГIойтIа хоржамий округагара депутат.

УШАКОВА Мария Павловна — гор. Грозне. Ленински района Ждановски хоржамий округагара депутат.

ЭСМУХАМБЕТОВ Наурды Акватович — Шелковской района Шелковской хоржамий округагара депутат.

Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель К. ОЗДОЕВ.

Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Г. СКЛОКИН.

г. Грозный, 1971 шера 13 июль.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ПРАВИТЕЛЬСТВО-НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР МИНИСТРИЙ СОВЕТ ВIАШАГIЙОЛЛАРАХ БОЛА

Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета СОЦАМ

Нохч - ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совето Соцам бу:

Акхарех латташ йола правительство — Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совет вIашагIйолла:

Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Совета председатель — **ВАХАЕВ Висий Рамазан.**

Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Совета председателa заместитель — **СЛЮСАРЕВ Алексей Миронович.**

Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Совета председателa заместитель — **СИНЕЛЬНИКОВ Сергей Васильевич.**

Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Совета председателa заместитель — **ЧАХКИЕВ Алсбика Осман.**

Нохч - ГIалгIай АССР бахача наха бытовой гIулакхаш дара министр — **ИНАРКАЕВ Инаркъий Гехо.**

Нохч - ГIалгIай АССР чурча гIулакхий министр — **ГУСИНИН Николай Иванович.**

Нохч - ГIалгIай унахцIено лораяра министр — **ИНДЕРБИЕВ Темарбе Махьмад.**

Нохч - ГIалгIай АССР коммунальни боахама министр — **ДЕГАЙ Александр Трофимович.**

Нохч - ГIалгIай АССР культура министр — **ТАТАЕВ Ахьмада Ваха.**

Нохч - ГIалгIай АССР мелиорацеи хин боахамеи министр — **ТУМСОЕВ Вахий Евгений.**

Нохч - ГIалгIай АССР моттигерча промышленноста министр — **БУЗУРТАНОВ Махьмада Бахьауддин.**

Нохч - ГIалгIай АССР кхачан промышленноста министр — **ЛЯПИНА Валентина Михайловна.**

Нохч - ГIалгIай АССР просвещене министр — **УМАРОВ Iумарий Мухари.**

Нохч - ГIалгIай АССР юрта боахама министр — **ПОЛУШКИН Иван Васильевич.**

Нохч - ГIалгIай АССР социальни Iалашон министр **СИМАРЗИН Василий Степанович.**

Нохч - ГIалгIай АССР торговле министр — **МИРЧЕВ Федор Васильевич.**

Нохч - ГIалгIай АССР финансай министр — **ГУРЕЕВ Петр Яковлевич.**

Нохч - ГIалгIай АССР юстице министр — **АЛБАСТОВ Абой Идрис.**

Нохч - ГIалгIай АССР паччахьалкхен планови комиссе председатель — **БРЫКСИН Евгений Васильевич.**

Нохч - ГIалгIай АССР халкъа тIахьожама комитета председатель — **САЛАМОВА Iаддал - Хьалима Роза.**

Нохч - ГIалгIай АССР телевиденеи радиовещанеи комитета председатель — **ЛАГУТИН Сергей Михайлович.**

Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Советерча паччахьалкхен кхерамзлен совета комитета председатель — **ЖИГАЛОВ Василий Ильич.**

Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Совета «Сельхозтехника» республикански объединене председатель — **АВАНЕСОВ Иван Алексеевич.**

Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Совета гIишлошъяреи архитектураи гIулакхашта йолча управлене начальник — **КУЛИЧКОВ Василий Григорьевич.**

Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Совета къахьегама ресурсаех пайда эцара йолча управлене начальник — **ДЕНИЛОВ Решида Хьамид.**

Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Совета гIишлой материалий промышленноста управлене начальник — **МУРТАЕВ Ахьмада Алсбик.**

Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Совета Iалашони сбытеи управлене начальник — **ГАЙСУМОВ Махьмада Якъуб.**

Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Совета автомобильни наькъаш декхареи тоадареи управлене начальник — **КУЛЯВЧИНСКИЙ Лев Станиславович.**

Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Совета йоагуча хIаман промышленноста управлене начальник — **АСХАБОВ Асхьаба Нажмуддин.**

Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Совета маьхий отдела начальник — **ИБРИЕВ СаIида СаIид-Эмин.**

Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель К. ОЗДОЕВ.

Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Г. СКЛОКИН.

г. Грозный, 1971 шера 13 июль.

Аджарски АССР. ИйслагIча пятилетка хьалхарча шера дика къахьег чай лелaдераша. Цар хьалхал хьалха кхоачашъяьй чаь лорд гулъяра майскии июньскии план.

СУРТА ТIА: Очхамурски совхоза кхашка чаь лорд машенашца чуэцаш латт. ТАСС фотохроника.

КПСС XXIV съезда решенеш кхоачашъергъя

ПАРТЕ ЭКОНОМИЧЕСКИ ПОЛИТИКА БАШХАЛОНАШ

ЛоарзагIа ца йоахаш В. И. Ленина указанеш кхоачаш а еш, вай партеи Советски паччахьалкхенои массаза а эггара керттера лоархIам баьб экономически проблемай, социалистически экономика хьалъяреи из дегIакхувлареи нийса наькъаш харжара. Парте ленински экономически политика лелаяр бахьан долаш советски халкъо вай мехках низ бола индустриальни паччахьалкхе яьй, халкъа боахама проблемаш къастаеча дерригдунен - исторически лоархIамера хIамаш даьд.

В. И. Ленина белгалдаьхад, политика ерригa хало а ерригa искусство а сенах латт аьлча, из латт, хIара юкъагIа декхараш шоай тайпара хилар, парте ший гIулакхаш чакхдоахачара хьалаш шоай тайпара хилар теркалдарах, яхаш. КПСС XXIV съезда решенешкеи документашкеи шоаш ма ярра хьайийллай вай мехка боахам дегIабоалабара хIанзарча этапа башхалонаш. Уж башхалонаш кIоарггеи массе оагIорахьареи хьайийллай КПСС XXIV съезда яьча ЦК Отчетни доклада тIа. Цу тIа аьннад, цу башхалонех лоархIамегIаръяр — из халкъа боахама керда масштабаш. IалаьмаIе йоккха экономически потенциал я вай мехка, хIаьта цул лард я дуккхача доакъоех латта индустрии боккха социалистически юрта боахами, хьалха латта Iилма, болхлой, специалистий, боахама кулгалхой квалифицированни кадраш. Мехка халкъа боахамо хIанз хIара денна ши миллиард сома маьха хIана яц аьнна йола общественни продукт лу, вешта аьлча 30-гIа шераш чакхдоаллаш цхьан дийнахь луш хинначул 10-зза дуккхагIа. Алхха дIададахача цхьан шера арахийцай тIом хьале хьалхарча ерригача пятилеткаша арахийцачул шозза хIана яц аьнна дуккхагIа промышленни продукци.

Е хьаэцал оаш вай Нохч - ГIалгIайче. 1970 шера вайцига лаьккха промышленни продукци 1940 шера яьккхачул 8,3-зза дуккхагIа я. доаккхаш дола мехкдаьтта 6-зза совгIа дуккхагIа хиннад цу юкъа, газ — 5-зза хIана хиннаяц аьнна, электроэнерги — 8-зза.

Мехка боахам дегIакхувлара хIанзарча этапа лоархIаме башхалонаш хьахулийт иштта социалистически системагIа боахам лелабеча хьалашка шерра никъ хьабийлла йолча, сихха дегIаухача Iилма - технически революце а.

Цул совгIа, дикка хувцаденнад СССР дегIаахара арахьара хьалаш а. ТIом чакхбаьнначул тIехьагIарча хана хьахиннай дунеи социалистически система. ЧIоагIлу вежарашха долча мехкаша цхьана леладу гIулакхаш, тIа-тIа шерагIа яржаш латт царна экономически интеграци яра процесс. ЛоархIаме да, вIашдухьал латтача дунеи ши система экономически Iилма - техническии яхь санна йола социализманеи капитализманеи юкъерча классови къов сама сфера роль тахан наьха санна чIоагIъялар а.

Цу хьалашка дикка шерлу боахам дегIабоалабара декхараш кхоачашдара даькъера вай экономически торонаш, хIаьта царна нийсса дуккхагIа хул экономикагара дIадехараш а. ХIанз, хьалхагIа цIаккха а ца лаьттача тайпара ира латт социальнии экономически прогресса дуккха проблемаш цхьан ханна къоастаянза ярг ца хиларах дола дош, хIаьта цо дуккхагIа йиш хулийт мехка халкъа боахамеи общественни вахареи тайп - тайпара сфераш пропорционально, вIаши нийсъеш дегIакхувлилга вIаштIехьдаккха.

Социализм хьалъе доладеннача хьалхарча этапашка чурчеи арахьарчеи гIулакхашца дувзаденнача массехк бахьанагIа воай теркам керттерчоа. Советски паччахьалкхе йолаш хулга шийх тийша хинначоа — мехка экономически низеи из кхычарех тийша хIама доацаш хилареи, цун боккхача обороннии низа чIоагIа лард лоархIалуш йола еза-йоккха индустри дегIайоалаяра тIабарзабанза ца доалаш хилар вай.

ХIанз гIулакхаш хувцаденнад. Капитальни вложенеехи йолаш мел йолча ресурсаехи кхетамца пайда эцаш хилча, дуккха декхараш цхьан ханна къестадулургдолаши къестаде дезаши да. «Вай экономика дIахо дегIайоалаяра кийчо а еш, производство техническии тоа а еш, Iилмагеи образованегеи Iалаьмате дукха ахча дIа а ухийташ,— йоахар нов. Л. И. Брежнева парте XXIV съезде, — вай цунца цхьана тIа-тIа дуккхагIа низаши ахчеи тIадерзаде деза советски наьха вахара хьал тоадарца дувзаденна дола дешаш къоастадара».

Къахьегача сага ленински йоакхо яр КПСС XXIV съезда решеней керттера чулоацам ба. Советски экономика дегIаахара керттера пропорцеш а материальнии къахьегамеи ресурсаех пайда эцара эффективность лакхъяр а, Iилма - технически прогресс сихъяри доал эргадоахаш тоадари — долла хIама тIадерзадаьд парте экономически политика керттера лерхIачоа — советски наьха вахара боарам тIа-тIа дуккхагIа айбара.

Парте XXIV съезда яьча КПСС ЦК Отчетни доклада тIа кIоаргга теоретически бакъдаь хьахьекхад, экономика дегIаухилга халкъа вахара хьал лакхдарца дувзаденна дола массе тайпара декхараш диззагIа кхоачашдара тIадерзадаь хила дезилга. «Вай де лерхIараша а, лакхъеннача экономически потенциало а, халкъа боахам дегIабоалабара эшараша а, — белгалдоаккх ЦК Отчетни доклада тIа, — де йиш йолаши данза даргдоацаши хулийт экономика халкъа вахара хьал лакхдарца дувзаденна дола массе тайпара декхараш кхоачашдара тIаерзаелга». Парте цу наькъо белгалду нийслагIча пятилетка керттера декхар даьца Iеш, гаьнна дIахорча ханна йола вай боахам дегIабоалабара перспектива.

Цу тайпара никъ тIаэцаш, парте иштта теркалду, Iилма - технически революце воздействегIа сихха прогресс хулаш йолча, халкъа вахара хьал тоадара материальни лард лоархIалуча хIанзарча производства къахьегамхошкара, общества цу керттерча производительни низагара дIадехараш тIа-тIа дуккхагIеи массе тайпареи хулаш хилар. Цар способностaш массе оагIорахьара дегIакхувлилгеи юкъера культуреи лакхъелга, творчески хьинар айделга дуккхача даькъе наьха вахара боарамах, наьха материальнии духовнии хьашташ диззагIа кхоачашдарах тийша да.

Мехка производительни низаш дегIадоаладара лакха боарам пхе шера планагIа лаьрхIа балхаш шерра доаржадар кхы цхьаькха лоархIаме маIан долаш а да: наьха санна дуккхагIа да производство вIаштIехьъяккхаргара, доал даргареи планированегареи дIадехараш, хIана аьлча цар лоархIам хIанзарча экономика тайп-тайпара звеньяш шоайла вIаши тийша йолча хьалашка кхы а дуккхагIа лакхлу. Боахама кулгалдара методаш даим эргайоахаш тоаяр боккхача лоархIаме да Iилма - технически революци шерра йоаржаяра. Кхыча дешашца аьлча — йоккхагIа хиннача халкъа боахама масштабаша а общественa саготта эшараша а хьалхадоах вай боахама гIулакхаш производства социалистически способа совленех ма могга дуккхагIа пайда эцар, берригача вай боахамах цIаккха ца соцаш болх беш йола, дика шаьръенна механизм яр духьа хоадамболлаш тоаданза дарг ца хилар. Цунах латт цун эффективность лакхъяра хиланза даргдоаца хьал.

Экономика хьалъяра фронт шеръяларо дIадех боахама мероприятеш массе оагIорахьара Iилманца бакъъелга. Цудухьа КПСС XXIV съезда Директивашта ларде латт халкъа боахам дегIабоалабара саготагIа йола проблемаш комплексни наькъаца къестаелга. Цу тайпарча наькъо ше нийса хилар хьахьекхар дIаяхача пятилетка шерашка а. Партии советски халкъи дика лоархIадаьд доккхачеи чоалханечеи декхарах — халкъа боахам дIахо дегIабоалабелгеи мехка оборона чIоагIъелгеи халкъа вахара хьал тоадара темпаш дикка лакхъярца цхьана тардарах.

Накопленеи потребленеи пайда ийца къаман доход пхе шера 41 процент дуккхагIа хиннай, промышленноста продукци — цкъаи ахаззеи, общественни къахьегама овсарле — 37 процент. Шера юкъера лаьрхIача яьккха юрта боахамa продукци 21 процент дуккхагIа хиннай. 1966 — 1970 шерашка болх бе йолаеннай 1900 гаргга йоккха промышленни предприятии объекти. Парте XXIII съезда Директивашка хIара сага сих лоархIаш 30 процент дегIайоалае лийрхIа къахьегамхой реальни доходаш 33 процент дуккхагIа хиннай.

Экономикеи культуреи дегIакхувлача, халкъа боахам дегIабоалабара саготагIа йола проблемаш комплексно къоастаеча доккхий толамаш даьхад бархIагIча пятилеткe Нохч - ГIалгIайчен къахьегамхоша а. Промышленни продукци хьаяреи цун лоархIамегIара тайпаш арахецареи пхе шера план ханал хьалха кхоачашъяьй. Промышленни продукци пхе шера 1,6-зза совгIа дуккхагIа арахийцай, керттерча даькъе цу шерашка къахьегама овсарле 1,4-зза лакхъяра чотах.

Къаьстта доккхий да республикерча мехкдаьттахой толамаш. 2,3-зза дуккхагIа даьккхад мехкдаьтта, газ — 3,1-зза. Дикка доккхий толамаш даьхад юрта боахама продукци юкъера лаьрхIача шера 28,5 процент дуккхагIа яьккхача юртарча къахьегамхоша.

Республике Iалаьмате дукха ахча—цхьа миллиард совгIа сом дIадахийтад пхе шера капитальни гIирсаш хьалдарга. Цо йиш хилийтай Iалаьмате дукха керда керттера производственни фондаш, школаш, больницаш, торговле, общественни кхачан, бытовой гIулакхаш дара, культура, коммунальни боахама предприятеш болх бе йолаялийта, чуIе цIенош хьалде.

Кердача, нийслагIча пятилетка хьалхарча шера план ханал хьалха кхоачашъе а бIарчча пятилетка кхоачашъяра предпосылкаш кийчъе а лаьрхIа республикера къахьегамхой хилара дика тешал ду укх шера хьалхарча ялх бетта итогаша. Январе — июне арахийца промышленни продукци совхк цу хана арахийца хинначунца нийсйича 9 процент дуккхагIа хиннай. Лакхача темпаегIа дегIаух республика промышленноста керттера доакъош — мехкдаьтта доахар, мехкдаьтта чакхдоахар, химически, машиностроени, металлообработка. Дикка дуккхагIа йоах, кийчъю хьайбай продукци, дика чуэцаш латт ялаташ, кхыйола юртбоахама продукташ, шеррача фронтагIа хьалдеш латт капитальни гIирсаш.

КПСС XXIV съездо белгалъяь программа кхоачашъяра лоаттабу къовсам дика дIаболабаьб. Ленински парте дегаш ийдеш болча советски наха шоай берригa низ, хьинар, хьаькъал тIадахийтад пхе шера план толаме кхоачашъяра, парте XXIV съезда исторически решенеш чакхъяхара.

В. АХМАТУКАЕВ,
КПСС обкома политически дешара ЦIен консультант.

ОАХА ЯЗДАЬЧУН ЛЕРАГIА

Июнь бетта 22 дийнахь араяьннача «Сердало» газета номер тIа кепатехаяр рейдови бригада материал. «Каьхата тIа — сенаж, кIоага чу силос» аьнна корта болаш яр из. МалгIабика районерча «Кавказ» колхозеи «Алханчуртский» совхозеи хьайбашта доакъар кийчдечара кхоачамбоацараш дувцар цу тIа.

МалгIабика къахьегамхой депутатий городской Совета исполкома председатела нов. Ахильгова цу гIулакхах лаьца укх тайпара хоам бу редакцега:

«22 июне арадаьннача «Сердало» газета тIа дувца кхоачамбоацараш бакъхилар дIахойт МалгIабика къахьегамхой депутатий городской Совета исполкомо. «Кавказ» колхозеи «Алханчуртский» совхозеи нийсденнал уж. Цу боахамий парткомий заседанешка из статья йийца а йийца цу тIа дувца кхоачамбоацараш дIадахара хоадам болла гIулакхаш даьд. Кердача технологех доакъар кийчделга хIанз дика дIадоладаьд района боахамашка. 5000 тонн гаргга сенаж еллай, 1600 тонн совгIа дикагIйола йол Iалашъяьй, 50 тонн витаминни хьоар даьккхад района боахамашка. Фермашка хьатIа а кхухьаш хIанз аргIаш деш латт аьлах. ХIаьта «Кавказ» колхозе догIа кIалъяха хиннача аьлах йокъа а яь аргIаш даьд.

Доакъар Iалашдара гIулакх ишта тесса дита йиш йоацилга а дIахо из санна дола гIалат далийтача могийтаргдоацилга а дIахайтад колхоза парткомо керттерча агронома нов. Крошкана, иштта № 2 йолча боахама заведующена нов. Латуновна, агронома нов. Долгополовна».

ПРОДУКЦИ ДИКАГIА ХИЛИЙТАРА

«Красный молот» завода коллективо продукцена реализаци яра ах шера план 102,9 процент кхоачашъяьй. ПланагIа лаьрхIачул совгIа реализаци яьй 546 эзар сома продукцена. ШоллагIча ах шера чотах арахийцай 360 эзар сом мах бола тайп - тайпара продукци.

Ши-шегIа хьахулаш дац уж толамаш. Укх тIеххьарча хана дукха балхаш даьд заводе керда техникеи технологии производствана юкъекхухьаш, халача производственни процессашта механизаци еш. Из бахьан долаш духхьала цхьан шера производствана баь пайда 38,3 эзар сом да. Материалаш, доагор, электроэнерги кхоярах 16 эзар сома пайда баьб.

КарагIдаьнначох кхоачамбаь Iеш оамал яц машинашъерий. Организационно-технически мероприятеш чакх а йоахаш къахьегама овсарле лакхъяра керда социалистически декхараш тIайийцад цар укх шера а. Ши процент лакхъе лерхI къахьегама овсарле.

Организационно - технически мероприятеш чакх а йоахаш производства экономически эффективность лакхъяра тIайийша декхараш кхоачашдара гIулакхаш мишта латт? Уж толамца кхоачашдерг-хилар къаьгта хьахьокх доахача къахьегама толамаша. Укх шера духхьала хьалхарча квартале чакхъяьхай белгалъяьхача организационно - технически мероприятеех 18 мероприяти. Цар шера производствана 54 эзар гаргга сом пайда бу.

Производства технико - экономически хьокхамаш дикагIа хилийтара боккха лоархIам болаш гIулакх да арахеца продукци дикагIа хилийтар. Из гIулакх дика кхетаду завода болхлоша, инженерно - технически болхлоша. ХIара шера цига чакхйоах продукци дикагIа хилийтара тIаерзаяь йола дукха мероприятеш. Укх шера эргаяьккха хийцай цига трубопровода АЦЗ яхача изделешта обработка яра технологи. Из бахьан долаш дикагIа хиннай хьаю оатхалаш, хIаьта къахьегама овсарле 60 процент лакхъеннай. Конически штифташ а кердача технологех арахеца болабеннаб цига укх тIеххьарча хана. Цо дикка тоадир оатхалашта обработка елга, хIаьта къахьегама овсарле бархIазза лакхъелар.

Мехкдаьттахошта эша оборудовани дикагIеи дуккхагIеи хилийтара хьинар кхо ца деш къахьег машинашъераша. Дукха ха йоацаш цига арахеца йолаяьй мехкдаьттаи газовии скважинашта регулировка яра эша 700 атмосфер давлени ловш йола штуцераш. Цар дикка аттача баьккхаб мехкдаьттахой къахьегам.

Каст - каста продукце дикала ди хул заводе. Цига хьалха латтача болхлоша, мастераша, ОТК болхлоша, кхычар дуви карагIдийннача толамех, нийслуча кхоачамбоацарех. Уж дIадахара наькъаш лех. Цхьаккха сакхат доацаш продукци арахецарий опыт шерра дIайовзийт массанена. ХIанз заводе цу тайпара болх беш 120 гаргга болхло ва. Цар кийчъю продукци ОТК-болхлой тIахьожам боацаш дIаэц.

Заводе белгалъяьнна дика къахьегаш я И. Ф. Войницкий керте латтача йиълагIча цеха коллектив. Цига арахеца фонтании арматурана, мехкдаьтта аппаратурана, насосашта, металлообработка еча цехашта эша оатхалаш вай республике яйза ца Iеш дика йовз Нальчикерча, Оренбургерча, Краснодарерча предприятешка. Укх шера цхьа рекламаци кхаьчаяц царга продукци во я аьнна. Планал совгIа шоллагIча ах шера чотах арахийцай 630 тонн гаргга тайп-тайпара оатхалаш, хIаьта планал совгIа арахийцай 97 эзар сома маьха товарни продукци.

Уж къахьегама толамаш доахача къаьстта дика болх беш ба вышкпхьараш В. П. Малинин, И. Актовский, Н. К. Чернозуб, слесарь М. К. Шульга, кхы дуккхабараш а. Цхьаккха сакхат доацаш продукци кийч а еш, юкъера лаьрхIача сменни нормаш 160 — 200 процент кхоачашъю царех хIаране. ХIанз сентябреи октябреи чотах къахьегаш ба уж.

Б. КОСТОЕВ.

Сурта тIа: болх беш ва слесарь М. Шульга.

И. ПЛИЕВА сурт.

В. И. Ленина цIерагIча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача заводе хьалхара моттиг дIа ца хецаш хьабоагIа кхоалагIча цеха технологаш. Ах шера планал совгIа арахийшар цар массехк миллион сома маьха продукци. ХIанз укх бетта кхоалагIча декада чотах мехкдаьтта продукци арахецаш я цех.

Мехкдаьтта продукташ, доагор, Iы, электроэнерги кхоярa тIехьа а чIоагIа къовсам лоаттабу цеха технологаша. Цох доккха беркат даьннад. Укх шера кхолаьд бIаь тонн доагор, 3132 гекакалори Iы, 170 эзар киловатт-сахьат электроэнерги, ккыйола продукци.

Цеха установкашта юкъе белгалъяьнна дика къахьегаш я

№ 3-4 йолча коммунистически къахьегама сийлен цIи лелаеча установка коллектив. Ер шу доладелча денз планал совгIа цо арахийцай бIаьш эзараш сомий маьха мехкдаьтта продукци, къахьегама овсарле лакхъяра задани 5,6 процент тIеххоачашъяьй установка технологаша.

Цхьаккха замечани йоацаш цига хьинаре къахьегарца белгалъяьнна я оператор Купаева Ольга, оператора гIонча Сулимцын Владимир, воккхагIвола оператор Медведев Вадим, кхыбараш. Массаза а шоай сменни нормаш тIехкхоачашъю цар.

СУРТА ТIА: болх беш я оператор О. Купаева.

И. ПЛИЕВА сурт.

Хьалхара моттиг лелаю

Укх шера шоллагIа ах шу дика дIадоладаьд «Октябрьнефть» НГДУ мехкдаьттахоша. ХIара дийнахьи буси доаккхаш, дола мехкдаьтта 200 тонн лакхденнад. Графикал цхьа кIира хьалха бувлаш «Iаьржа дошув» доаккхаш ба уж, хIаьта газ яккхара даькъе графикал итт ди хьалха баьннаб уж. Массадолча технико - экономически хьокхамегIа «Грознефть» объединене хьалхара моттиг яьккхай цу управлене коллективо. Ер шу доладелча денз планал совгIа даьккхад цо 25 эзар тонн мехкдаьтта. ХIанзлехьа тIеххоачашдаьд цо хьалхарча воархI бетта тIайийца хинна социалистически декхараш.

Мехкдаьттагеи газагеи дIабода мах лохбарах, планал совгIа продукцена реализаци ярах укх шера планал совгIа паччахьалкхенна 326 эзар сом пайда баьб. Иштта дика къахьегама толамаш доахача «Октябрьнефть» НГДУ коллективана вIаштта массехк кварталагIа еннай КПСС Грозненски горкомеи горисполкомеи карара кара тела ЦIе байракх.

Л. МОИСЕЕВ.

БАЛХАШ ВIАШТIЕХЬДОАХАРАШ— КОММУНИСТАШ

Дукха ха йоацаш «1971 шера ялаташ чуэцилгеи юртбоахама культураш кийчъелгеи Iалашдара де дезарий хьакъехьа» соцам баьб КПСС Централни Комитетои СССР Министрий Советои.

Цу соцама хIара мугI, машенаши запасной оатхалаши ханал хьалха кийчъяраи юрта тeлараи, техника хадданза болх белга Iалашдара, ялаташ чуэцаш боахкача наха моральнии материальнии поощрени ергйолча гIулакхашта боагIаш из бале а, ялаташ лоацача ханашкеи ца дойташи чуэца, ялаташи лаьттанцара йоала кхыйола продукташи эпара план кхоачаши тIеххоачаши е, уж шоай ханнахьа хьа цIаозилгеи йизза шоай метта лоаттаелгеи Iалашде колхозийи совхозийи йиш хургйола хьалаш вIаштIехьдахара партеи правительствац чIоагIа йоакхо еш хилар хьахьокхаш ба.

ДIададахача шерий практика дог тешадеш хьахьокх, ялаташ чуэцача эггара дикагIа дола толамаш доахараш юртара коммунисташ производства лоархIамегIарча участкашка латта, наха юкъе боккха организаторски болх вIаштIехьбаьккха боахамаш хилар.

Ялаташ чуэцара дика кийчо ярца хьокхам луш я «Ингушский» совхоза партийни организаци (парткома секретарь нов. М. Х. Гуноев). Керттерчоа — ялат бахьан долаш лоаттабеча къовсама тIаберзабаь ба цун берригa болх. Ялаташ чуэцилга хIанз коммунисташа керттера йоакхо еш дола дош да. Ялаташ чуэца доладалалехьа массехк организационни мероприяти чакхъяьккхай. Ший шеррача заседане парткомо дийцар балхаш дика вIаштIехьдаьха ялаташ чуэцарахи юртбоахама продукташ кийчъярахи дола дешаш.

Парткома специалисташта новкъостал даьд ялаташ лоацача ханашка чуэца, ца дойта, паччахьалкхенга ялат дохкара план дикка тIеххоачашъе торо луш йола балхий план оттаяра. Парткомо йоакхо яьй дIаихача шерашка санна, укх шера а ялаташ цIаувза автотранспорт дика кийчъяра, дийнахь а бус а болх бергболаш хIара автомашена тIа шиниша водитель хилийтара. Цу балха юкъе хьинаре дакъа лаьцад коммунисташа. Цар дакъа лаьцад техника кийчъеча, вIаштIехьдаьккхад ялаташ чуэцара хьалха латта технологи механизатораштa Iомаелга, социалистически яхьа условеш оттаяьй, цун лелам шерра дIабовзийтилга вIаштIехьа а доаккхаш.

50 совгIа коммунисти комсомолеци ва совхозе ялаташ чуэцача механизатороалла, машинисталла, водителалла болх беш. хIаьта ялат чуэцача деношка агитатораш а политинформатораш а уж ба.

Керда хьадаьнна ялаташ вIаоттаде складаш кийчъяра а йоакхо яьй парткомо. Кхашка къахьегача болхлой къахьегама овсарле лакхъелгеи цар паргIатта са лоIилгеи Iалашдергдола хьалаш вIаштIехьдахара дешашка хьежай партком. Культстанаш кийчъяьй, бIайха кхача хулийт, культурно салаIара эша хIамаш Iалашъяьй. КПСС ЦК'ан СССР Министрий Советеи соцам тIа оттадаь моральнии материальнии поощрене гIулакхаш шоай ханнахьа дIадовзийтал механизатораштa.

Совхоза коммунисташа чакхбоахача массово'хьехама балхо новкъостал ду ялаташ кхедерийи механизаторийи къахьегама хьинар айдара, из лоархIаме стимул я ялаташ сихагIа чуийца дахара, «Ингушский» совхоза болхлоша нийслагIча пятилетка хьалхарча шера тIайийца социалистически декхараш кхоачашдара.

Ялаташ чуэца доладеннача хьалхарча деноша хIанзле а хьахьокх нах дика вIаштIехьбаьннеи къахьегама хьинар айденнеи хилар. Гурахьа дув ялаташ цIаккха ца кхедаьча тайпара дика кхедаьд укх шера «Ингушский» совхоза кхашка. Совхозе 1600 гектара тIа гурахьа дIабийна мукх хIанзле бIаьш гектараш тIара хьекхаб механизатораша.

Гурахьа був мукх эггара хьалха чуэца болабелар йиълагIча отделенера механизатораш. Цу отделене чуэца езараш 1348 гектар я. Мукх чуэцаш яр 6 комбайн. ДикагIа болча комбайнерех ва тIайийца социалистически декхараш ханал хьалха кхоачашдара массаза а хьалха латта коммунист нов. Батыжев. Цар хIара денна хьоккхаше а оардаш чуэц 12—15 гектара тIара мукх, СК 4 яхача комбайна норма 8 гектар мара йоацача.

Ялат ирача боса оагIонца дадача кхашкара чуэцаш доллашехьа а. комбайнераша хIара денна тIеххоачашъю сменни нормаш. Хьалха латтарашца ба комбайнераш Г. Умаров, И. Энгиноев, С. Батыжев, кхыбараш.

ХIана отделене чуийшача 650 гектара тIарча мукха хIара гектара тIара 30 центнер яьннай. Шена, дика, ца дойташ чуэц ялат. ХIаьта из болх иштта дика вIаштIехьбоаккхача керттера дакъа лаьцараш КПСС членаш отделене агроном нов. М. Б. Долтмурзиеви управляющи нов. З. Х. Гандалоеви ва. Цар хьийта къазехьа дайнадац: социалистически декхараш кхоачашдеча хьалха латт цу отделене коллектив, цо дош деннад ка бола ялаташ 10—12 дийнахь чуийша даха. Шоаш денна дош хардеш бац уж.

Групповой методагIа чуэц совхозе ка бола ялаташ. Цу гIулакха вIашагIа а ехка болх беш я 4 механизированни отряд. Отрядий командираш баьб коммунистех отделеней управляющееххи агрономехи.

ПланагIа паччахьалкхенга 5400 тонн ялата йоххa езаш я совхоз. Шоай торонаш лархIа а лаьрхIа, совхоза къахьегамхоша дош деннад нийслагIча пятилетка хьалхарча шера паччахьалкхенга 800 тонн йоххa.

Боккха организаторски болх бу цеховой партийни организацеша, цар шоай керттера уйла тIаерзаю хIара коммунист партийни организаце сакхетамеи хьинареи бIуо хилийтара, шоашкара гойтача хьокхамца керда къахьегама толамаш дахара, парте XXIV съездо нийслагIча пятилетка хьалхарча шера хьалхашка оттадаь доккхийи сийлахьи декхараш кхоачашдара наьха дегаш урaувттадара.

КРЕСТЬЯННИКОВ,
КПСС МалгIабика горкома организационно-партийни балха заведующи.

Советско-итальянски коммюнике

Советски правительства хьийхавена Итальянски Республика кхыча мехкашкарча гIулакхий министра А. Морос 1971 шера 5 июле денз 12 июле кхаччалца официальни визит йир СССР-е.

Къамаьлаш дара А. Моро СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела Н. В. Подгорне, СССР Министрий Совета Председатела А. Н. Косыгина тIайийца хилар.

СССР кхыча мехкашцарча гIулакхий министра А. А. Громыконеи Итале кхыча мехкашцарча гIулакхий министра А. Моронеи юкъе доттагIлеи атмосфера йолаш чакхъяьнна переговораш йолча хана конструктивни уйла йолаш йийцар дунеи тIа хIанз латтача хьала хьакъехьара актуальни проблемаши советско-итальянски гIулакхаш дегIаахара перспективаши.

ООН Устава тIа де оттадаьча гIулакхашка хьежжа шинна а оагIоно чIоагIдир халкъаш шоай лоIаме хилара, суверенитета цар территореш бIарчча йисара, чурча гIулакхашта юкъе ца лелхара, машаре дахара, шоай общественни строй шоаш къоастае йола цар бокъонаш лархIара, низ е цун кхерам юкъе ца боалабара, йолаш йола дунеи халкъашта юкъера проблемаш переговорий наькъаца къоастаяра принципаш шоаш хьаллоацаш хилар.

КПСС XXIV-ча съездо дунеи халкъашта юкъерча политика хьакъехьа оттаяь программа йоашхаш итальянски оагIонои Итале арахьарча политика де лерхIараш дувцаш советски оагIонои вIаши безам а болаш ладийгIар.

Шинна а оагIоно къаьстта теркам тIабахийтар Европерча гIулакхий хьала, европейски континенте политически атмосфера тоалуш дегIаухаш хилар белгал а даьккхар Европе политически долаш дарий, территориальни устройство могаяра, доазонаш доха йиш йоацаш хилара ларда тIа укхаза хулаш йола позитивни процессаш дIахо яхьараи уж вIашагIтохараи новкъостал дара шоаш тIаккхувш хилар чIоагI а дир.

Европа юкъара совещани кийчъяреи яреи порядках йола шоай уйлаш йийцар оагIонаша. ЭггарагаргагIча хана совещани яра шоаш раьза хилар дийцар цар.

Герз дIадаккхареи герз хьаделга юхаозареи цхьан ханна массане дерригa герз дIадаккхара, ядерни герз а долаш, болча пайдане частни гIулакхаш дIахо а дара йолча уйлана тIехьа я советскии итальянскии правительстваш.

Гаргарча Малхбоале эттача кхерамерча хьала хьакъехьара шоай уйлаш йийцар шинна правительствоа, цу районе 1967 шера 22 ноябре Кхерамзлеи Совето оттаяьча резолюце ерригa положенеш кхоачашъяра ларда тIа дош политически къоастаданза даргдоацаши нийсхои а чIоагIа а машар оттабе безами хилар юха а чIоагIдир.

ДIахо а чIоагIа йоакхо яйташ долча Къулбехьеи - Малхбоалеи Азе эттача хьала хьакъехьа дагабаьлар. Цу районерча дерригача халкъий доазол дехьара юкъе а ца лелхаш паргIатта шоай кхел цоаш къоастае йиш хургйолаш дош политически къоастаданза даргдоацаш хилара юкъарча уйлана тIехьа я оагIонаш.

Шинна а оагIоно раьза хинна дийцар советско - итальянски бувзамаш дика дегIадоагIаш хилар, къаьстта хIанззехьа йоккха дика опыт Iайна йолча экономически Iилма - технически сферашка.

Къаьстта белгалдаьккхар шин оагIорахьарча политически консультацей этта йола практика пайдане хилар. СССР-еи Италеи правительстваш раьза хилар из практика доагIIаш дола дувцаш дар дикагIа кхетадареи царех хIаране кхохкам дIабаккхара а машар чIоагIбара а болча пайдана гIулакхаш а деш,вIаши дагайовлаш хинна моттиг а барта яхара тIакхаьча боарам в лархIара бенна тешам чIоагIбареи тайп-тайпарча боарамашка дегIайоалае.

Итале кхыча мехкашцарча гIулакхий министр Советски Союзе волча хана хиннача беседехи переговорехи СССР-аи Италеи юкъе вIаши гIулакхаш леладелга чIоагIдара, юкъе лоаца дакъа, лоархIаме советскии итальянскии халкъий хьашташта, европейскии дунеи халкъашта юкъерчеи хьашташта дола гIулакх хилар.

(ТАСС).

Хьувкъам чуэцара, ялати доакъараши кийчдара балхаш тІарча цІенхашттарча кхоачамбоацарех

(Йистедоалар. Доладур 1-ча оагІо тІа).

дукха ялат доаду. Ишта моттиг я Гудермеса, Грозненски, Надтеречни районашка.

Къаьст - къаьстача боахамий кулгалхоша йоаггІаш йола йоакхо яц паччахьалкхенна хьалхашкара эггара хьалхара декхар кхоачашдара. Геттара шортигача темпаегІа лел ялат кийчделга.

ЙоаггІаш йола уйла яц дІателаш дола ялат дика хилийтара. Элеваторашкеи ялаташ дІачуийдеча пункташкеи дІачутела ялат бІехалга, тІуналга диллача кондиционни доацаш, сортовой телалаш доацаш хул. Ялат лораделга во вІаштІехьдаьккхад къаьст - къаьстача колхозашкеи совхозашкеи. Телхаю элеватерашка, ялаташ дІачуийдеча пункташка, хьатташка, складашка ялаташ дІаувза маршруташ. Къаьст-къаьстача ялаташ дІачуийдеча пункташа лерттІа вІаштІехьбаьккхабац керда хьадаьнна ялат дІачуийдара болх, машенаш дукха гоаю Ійоассаеши каьхаташ вІаштІехьдоахаши.

Ерригача районашка хІана яц аьнна я ча хьагулделга, лаьтта оахилга, пожнивной культураш дІаювлга во вІаштІехьдаьккха, балхаш лерттІа вІаштІехьа ца доахаш доакъараш кийчдеш йола колхозаши совхозаши. Цхьабакъда, цу фактай бе боаггІаш бола мах баьбац КПСС райкомий, райисполкомий, юрта боахама министерства, кхыча ведомствай оагІонгахьара.

ВІалла а ла йиш йоацаш хІама да дукхагІа долча боахамашка, лаьттанцара тІоадал геттара кІезига йоллашехьа а, люцернана, хьажкІашта, шекара свеклана, кхыча культурашта вегетационни хий дуллилга вІаштІехьа ца даккхар.

Партийнии профсоюзниц организацеша эсала кулгалду механизаторашта, водительски состава, ялаташ чуэцача балха боахкача юртарча кхыча къахьегамхошта юкъе лелаеча социалистически яхьа, бизза пайда эцац моральнии материальнии стимулех, дуккхача хана во вІаштІехьдаьккхе хул общественни кхача кийчбелга, ялаташ кхедерашта культурни гІулакх делга.

Производство вІаштІехьйоахараши технологаши хиларах тарра балха тІа керттера дакъа дІалаьцадац юрта боахама специалисташа. Цар дукхагІча хана оперативно къестадац дуккха производственни дешаш.

Уж деррига кхоачамбоацараш хилара бахьан да КПСС цхьайолча горкомашеи райкомашеи, горрайисполкомаша, юрта боахама министерстваи районни управленешеи, «Грозвино», «Консервплодоовощ», «Сельхозтехника» объединенеша, «Скотопром» тресто, ялата продуктай управлене, юртбоахама продукташ эцареи дикалеи дешашта йолча инспекце ялаташ чуэцача, ялаташ кийчдеча, царца дувзаденна долча кхыча балхашта оперативно кулгал ца дар. Цар эсала вІаштІехьа а боах, тІахьожам а лоаттабац техникахи транспортни средстваехи, къахьегама ресурсаех кхоачам болаш пайда ца эцача колхозийи совхозийи болх, ялаташ чуэцараи кийчдараи хьалхара доагІар лизза хьадехац боахамий кулгалхошкара, юрта боахама специалисташкара, партийни, советски, профсоюзни, комсомольски организацешкара.

Ялаташ чуэцара, паччахьалкхенна ялат дІадалара плани декхараши кхоачашдара гІулакх хІара боахаме мишта латт хьажа, кхоачамбоацараш дІадахараи балхий темпаш ма могга лакхъярац данза даргдоацар де декхарийла я юрта боахама министерство, «Грозвино», «Консервплодоовощ», «Сельхозтехника» объединенеш, «Скотопром» трест, ялата продуктай управлени, юртбоахама продукташ ийярей дикалеи дешашта йола инспекци, КПСС горкомаши райкомаши, горрайисполкомаш, партийни, профсоюзни, комсомольски органаш.

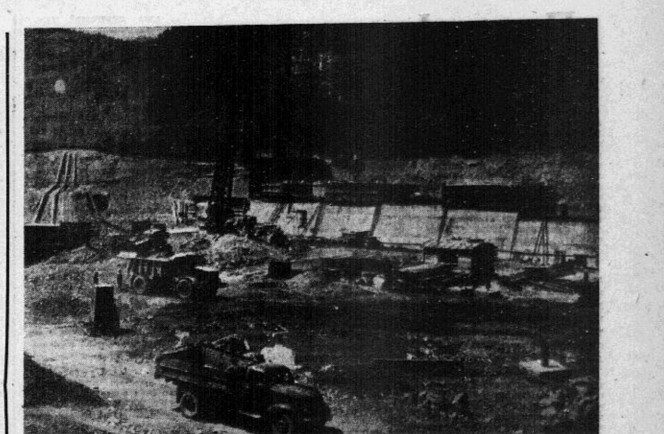
Ди-бийса далалехьа хІара колхозага, совхозага, бригадага, отделенега дІакхачийта йоагІа ка бола ялаташ чуийца дахарзи паччахьалкхенна дІадаларан йола хьадда заданеш, уж кхоачашъяра бизза тІахьожам лоаттабе беза. Ялаташ чуэцара балхий ерригача этапашка хьувкъам ца бойтара хоадамболлаш къовсам лоаттабе беза.

Кхы тІа а гІулакхаш чакхдаханза даргдац хІара боахаме ялаташ чуэцара тІеххьа ча хьагулдараи цунах аргІаш дараи, пожнивной культураш дІаера а хІаьта ишта гурахьеи бІаьстай юхьеи культураш дІае лаьтта кийчдара а.

Ерригача колхозашкеи совхозашкеи цхьан дийнахьи буси вегетационни лаьттах тІоадал чуйолийташ хий диллара деррига низаши средстваши оарцагІйоахийла, цу гІулакха догІан хьисапе хий детта ерригa установкаши насосни станцеши балха юкъе а озаш, хий дехка эшшача боараме болхлой а оттабеш. Хий дехкара графикаш оттаеи хІара звенога, бригадага дІакхачийтеи еза, уж кхоачашъяра денна тІахьожам лоаттабанза баргбац.

Доакъарий база чІоагІъяра оттаяь мероприятеш кхоачашъелга мишта лел хьажа деза хІара боахаме, районе, цу цхьан ханна белгалде а чакхдаха а деза хІара колхозеи совхозеи цхьан шерали ах шерали кІезигагІа йоацача ханна тоъал доакъарий запас вІашагІтохара гІулакхаш. Цу гІулакха доакъараш кийчдара темпаш сихйойла, ерригa техника балха юкъеозийла, балха овсарле лакха йолаш цунах пайда эцилга вІаштІехьдоаккхалда, уж балхаш чакхдахара болх булургболаш мел бола нах оарцагІбоахалба.

«Грозненский рабочий», «Ленинан некъ», «Сердало» яхача республикански газетий редакцеш, телевиденеи радиовещанеи комитет, моттигера кепайоазув декхарийла да ялаташ чуэцареи кийчдареи балхаш мишта лел шерагІеи кІоаргагІеи дувца, балхаш дикагІа хилийтара къаьстта уйла тІа а йохийташ, хьувкъам чуэцача, ялати доакъараши кийчдеча къахьегаш боахкача дикагІа болча механизаторий, шоферий балха опыт шерра дІайовзийта.

КРАСНОЯРСКИ КРАЙ. Дунен тІа эггара низ болашагІа йола гидростанци хургья Енисея кертехьа Хакасски автономни областа центрагара — Абаканагара 150 километр гаьна хьалъеш латта Саяно-Шушенски ГЭС. 240 метр лакха хургйолча плотинана яьккхача сангар чу а, хина аьтта оагІорахьа ГЭС-а керттера гІирсаш хургдолча котлована чу бетонни балхаш деш латт юкъера пен хьалбеттара. ТІадоагІа наькъаш дохкаш, промышленни индустре предприятеш — низ бола автоматизированни бетонни завод, автобаза, механизаце база хьалъеш ба гІишлошъераши монтажникаши.

Енисейна йисте хозача моттиге шерра яьржа улл хургйолча города — Черемушка гІирсий майда. Цига бахаргба кердача ГЭС-а энергетикаши гІишлошъераши.

СУРТА ТІА: Саяно-Шушенски ГЭС-а кертгерча гІирсашта лаьрхІа хин аьтта оагІорахьара котлован.

Ю. БАРМИНА сурт.
ТАСС фотохроника.

Шоана, кхашка къахьегараш

Дика хьийкъад тха района боахамаша дІадийна ... ка бола ялат укх шера. Укх ... а сихха чуэцаш ба хьувкъам. Долче тха, культучрежденей болхлой декхар да ялат чуэцаш боахкараши болча «хьоашалгІа» яха. Цхьабакъда, «фусам даьшта» хьаьшаша де деза гІулакх МалагІа гІулакх да из?

БІаьстац, ахкан кхашкара балхаш дІадоладелча денз болх беш я юртбоахама къахьегамхошта культурни гІулакх дара вІашагІъехка агитбригадаш. Ала деза, ерригача агитбригадаша шоай болх лерттІа вІаштІехьбаьккха беш хилар. Цхьабакъда, ерриганешта юкъера са белгалъе безам ба Долакоарча культура ЦІен, Вознесенски культура ЦІен агитбригадаш. Царех хІаране репертуараца дукха я библиотекай болхлоша. «Знание» общества лектораша кхашка, фермашка деча балханка хьежжа еша лекцеш, ю беседаш. Цул совгІа культпросветучрежденей болхлоша гойтара агитацеца хозъяьй кхашкара ерригa станаш, фермаш. Кхашка деча балхашка хьежжа хувц гойтара агитаци. Цудухьа кхашкарча, фермашкарча къахьегамхошта массайолча хана довз шошоай коллективай а хІаьта боахама, ерригача района а толамаш.

Уж ерригa мероприятеш чакхъяьхачул тІехьагІа агитбригадай творчески коллективаша дІаболабу шоай болх. БІайхача маьлха зІанараштa кІала, догІа делхарах кхашка, фермашка ба самодеятельни коллективай артисташ. Сакъердаме да цар увттаду концерташ. Масала, хьаэпаргъя вай Долакоарa культура ЦІен коллектив. Дукха лийнаб уж юртий вахкъашка. Нагахьа производственни участок яц уж ца кхоачаш. Бакъда артисташта а хІаьта «зрителашта» а хетачох эггара дикагІа толам баьлар цар 23 июне. Уж бар «Ингушский» совхоза баьцадаарий бригаде. Вайнахьа езткъа йоІи ткъаьх совгІа механизатори бар концертага хьожаш. Моттигерча материалах кІовргга пайда а эцаш оттаьча программана юкъе дукха да иллеш, халхараш, дика къахьегараш хестабу, тІехьабусараш белгалбоаха инсценировкаш.

Шоаш кхоачашъергйола мероприятеш белгалъяьй агитбригадай коллективаша. ХІара коллективага шо-шоай график я маца-мичахьа концерт дала деза хьахьокхаш. Цу графикашка хьежжа хІара боахама производственни участкашка концерташ телаш чакхъяьнай агитбригадай коллективаш цкъа а шозза а.

М. БЕЛОНОЖКО,
МалгІабика района культура отдела инспектор.

ВАХАРЦА ГІА БОАХАШ

Сатоссаш латтар Гусев Василий Владимирович сомаваьннача хана. ХІама а кхьалла ше болх беча Грозненски автотранспортни предприятегахьа сихача боларца вахар из. «Тхан хьалхха а гаражера сай ЗИЛ араяккха еза аз, бокха никъ ба са бе безар» яхаш уйла йора цо.

Нагахь шофер мара балха вениза вацар Василий Владимирович шийна машенага хьожаш воллача хана. Хьо ма Іуйрийна венав, е укхаза бийса йоаккхаш хиннав хьо, — бегаш бир хьатІавенача цхьан водитело, — со-м ма варий, сол хьалхагІа укхаза саг кхаьчавац яхаш.

Гусев машенага хьежа воаллаше а хьагулбелар шофераш, болх дІаболабир автодиспетчераша. Царех цхьаннена дІатІа а вaха путевой лист дІакховдабир Гусева: «Укхан отметка елахь»...

— Хьо цаІ мара вецний укхаза, Василий Владимирович, хьайна лалла латтачарга деха Іа чакхвалийтар, безаме аьлар диспетчера.

Новкъосташта хьалхашка бехказа а ваьнна Ростовски областе вода со «Терек» яхача фирмана лаьрхІа растворитель я, аьлар цо. Дахчан пхьараш чІоагІа хьежаш хургба со цигара цІакхачарга. Цудухьа веннавар со сиха.

Из-м хІама дацар ираз долаш никъ хилба хьа, Василий Владимировци, — аьлар Гусевна юххе лаьттача водителаша. Цу хана эггара хьалха вейзар сона шофер Гусев Василий Владимирович.

Сона хьалхашка латт юкъерча, гІайлача дегІара, хан нийсенна саг. Юхь тІарча хобаденнача мордаша а керта тІарча кІайча чеща а вокха хетийтац из, къамаьла безамеи хоза оамалаш йоахкаши воландаь.

Шийх дувца дукха тІера вацар Гусев. ДукхагІа дувцар шийн новкъостех.

Шийн болх дика бовзаш а цунах бокха салоІам хулаш а ва Василий Владимирович. Дукха хьож из ше лелаеча, мехкдаьттапродукташи кхьйола растворителаши кхухьача ши цистерна тІехьайийзача ЗИЛ -130 яхача машенага. Шийн ханцахьа даьтта хьокх, хувца еза оатхал хувц, кхьйола профилактика ю.

— Дика къахьегамхо хиларал совгІа дика кулгалхо а ва Гусев, — дувц автоколойна начальника Тесля Валентин Николаевича. — ткъаь итт водитель чувоагІача бригадана цо кулгалду ер иттлагІа шу да. Дика лоархІаву из цу декхарех.

Дукха я рационализаторо балха юкъеккхиьа лоархІаме предложенеш. Царех цаІ я мехкдаьтта продукташ кхухьаш йолча машенашта тІехьа тесса цистернаш гафрированни шлангацца вІаши ювзар. Хьалха къаьст-къаьста хІара цистерна йига езаш хулар. Дукха йовра ха. ХІанз шозза кІезигьеннай цистернаш юза ха, аттача баьннаб шоферий болх.

Атта хиннабац Гусев Василий Владимировича вахара никъ.

Сийлахь - боккха Даймехка тІом болабеннача шера зІамига саг вар Гусев Василий. Артиллерийски дивизионе гІулакх деш вар из.

Ханна шераш дар фашистски Германеца тІом хиннараш, — дагалувц Гусева, Кавказера ваьнна Чехословаке кхаччалца тІом беш хиннав Василий Владимирович. Дуккхаза нийсвенная из немецки самолетий бомбашта кІал, халача операцешка дакъа лийцад. ТІема шерашка тийннача совгІаташа лепабу цун накха.

ТІом чакхбаьнначул тІехьагІа ше ваьхача Грозне цІавоагІа зІамига саг.

Грозненски автотранспортни предприяте Гусев Василий Владимировича къахьега кхойтта шу да. ШоллагІча класса водителга кхаччалца лакхъеннай цун говзал, Іоаяьй йоккха опыт. ХІаьта из кхьчарна дІаяла массаза кийча ва из.

— Новкъосташа Іимерза, эхьэздел долаш ва Владимирович ишта оал цунах шофераша, дика новкъост ва из йоах цунца къахьегачар.

Коммунистически къахьегама ударник ва Гусев Василий Владимирович. ХІара бетта план 130—150 процент кхоачашъю цо, дукха доагор, резина кхою. 400 эзар километр никъ баьб цо шийн ЗИЛ-аца цхьаккха ремонт ца еш.

Хьинаре дакъа лоац цо общественни балха тІа а. Предприяте партбюро член, цехови партийни организаце секретарь ва Гусев.

Цунна дуккхаза тийннай Сийлен грамоташ, баркалаш кхайкадаьд, предприяте сийлен книжка тІа дІаязъяьй Василий Владимировича цІи. Цун сурт хьалтеха доалл района сийлен Доска тІа.

Бакъда къаьстта белгала хилар цунна дІадаха шу. Цунна елар ленински юбилейни медали Ленина ордени.

Цу дезача совгІаташа дуккагІа дІадех согара, — йоах Василий Владимировича, КПСС XXIV съезда решенеш кхоачашъяра сай низ кхобергбац аз.

Р. ЦОЛОЕВ.

ХІара фермана—1,5—2 шера кхоачамхиллал доакъар

ДОАКЪАРАШ ДИКАГІА ХИЛИЙТА ДЕЗА

Дукхалга диллача доакъар Іалашдара балхаш во дІадолхац вай республике.

12 июле республика боахамаша Іалашъяьй 75000 тонн йол, 2500 тонн сенаж, хІаьта баьцагІа даьккха хьоар 3500 тонн да. ДІадахача шера укх ханна Іалашдаь хинначунца нийслича дукха а дукхагІа да боахамий фермашка доакъар.

Бакъда, республикански агрохимически лабораторе яьча анализах дукха кхоачамбоацараш нийслеинад цу доакъарца дикалга диллача.

5323 тонн аьлах яьккхача анализо хьахьеккхар 3125 тонн йол цхьаккха а классность йоацаш хилар. Вешта аьлча 59 процент йол во я. Ишта лабораторе болхлоша даьча тохкамаша хьахьеккхар 1423 тонн баьца хьоарах 441 тонн сортах доацилга а, дукхагІа дар шоллагІча сортах долга а. Грозненски шурий а, «Ермоловский» а, № 3 йолча сомийи баьцадаарийи совхозашка Іалашъяь йол ер бутт болалуш цхьаккха а сорт долаш яцар. Цу тайпара дар гІулакх Сунженски района «Путь к коммунизму», XX-ча партсъезда, кхьйолча а колхозашка.

Классах йоацаш я Надтеречни района «Минеральный» совхозера йол а.

Шелковской районерча 14 боахаме даьча тохкамаша хьахьеккхар алхха цхьан Ленина цІерагІча колхозе мара доакъара дикал лакха хилийтара йоакхо ца яьлга а. Укхала хьалхарча классах йол 15 проценти, шоллагІча классах 59 проценти яр.

Республикерча 27 боахаме мара яьяц доакъара анализ. Кхетаде хала дац гІулакх доаггІача бесса доацилга.

Эггара лакхача сортах да Ачхой-Мартана района «Самашкинский» а, Грозненски района «Атагинский» а совхозашкеи Шелковской района «Путь к коммунизму» колхозеи кийчдаь баьцагІа даьккха витаминни хьоар. Даьккхача хьоарах деррига а сортах доацаш хилар Ачхой-Мартана района «Лермонтовский» а, Грозненски района «Горячеисточненский», № 3 йолча сомийя баьцадаарийи совхозашка. Иштта во да из Гудермеса района «Гудермесский», «Дружба» а, «Степной» а совхозашка. Хатта доагІа цу боахамий кулгалхошка «Мичай доакъара дикал»?

Мел дукха болхлой къахьегам байнаб во доакъар Іалашдеш? ХІара боахама кулгалхой декхарийла ба цу гІулакха тІахьожам лоаттабе, хІаьта механизатораш а хила беза шоаш хьийга къаьхехьа па дайтара теркам тІабохийташ. Хьайбай продукташ совъяхар массане а юкъара декхар ма дий.

Х. МАХИТАРОВ.

ІАН КИЙЧО Ю

Грозненски района № 2 йолча баьцадаарийи шурийи совхозе яьржача социалистически яхье хьалха латт шоллагІча отделене барттайна коллектив. Укхаза дика кхетаду шортта хьайбашта доакъар Іалаш ца дича, эшача боарамагІа шура хургйоацилга.

Дика чакхдаьккхар отделене дІадахача шера з мошеи гІожеи доакъараш, концентраташ Іалашъелга. Цудухьа деррига хьайбаш юкъера ца доалаш Іаннгара даьлар. Цу гІулакхо торо хилийтар укх шера хьалхарча ах шера план толамца кхоачашъе. Ишта укх шера хьалхарча 6 бетта планагІа 760 тонн йохка езача паччахьалкхенга 892 тонн шура ехкар отделене къахьегамхоша. ХІанз цхьан Іаттагара деннеи буссийоаккха шура 10 килограммага дІакхоач. Дуккхача дояркаша хьинаре къахьегарах дика алсамъяьннай хІара Іаттагара йоаккха шура. Шоай болх чІоагІа дукха беза массехк шера ферме къахьегаш болча дояркашта Далаева Тайсаренеи Шабазова Алтамаи.

Доахангара йоаккха шура лакхъяра нийз кхо па беш къахьег бежа Іуша а. Хови ба уж доахангара йоаккха шура уж кхабарга хьежжа мара хургйоацилга. Из гІулакх къаьстта дика кхетаду Хаджиев Мухьмада. Массехк шу даьннад Мухьмада шийн болх толамца кхоачашбу.

Лакхеи бехктоккхамеи декхараш латт укх шера отделене доакъар Іалашдераштa хьалхашка а. 1500 тонн йол, 250 тонн витаминни хьоар Іалашде. 10 эзар тонн силос кийчъе езаш ба уж.

ХІаьта фу даьд цар хІанзле?

Іалашъяь яьнай 810 тонн йол. Цунах дукхагІа яр вентилятораш ца йокъдаь я. Ши вентилятор я отделене из болх беш. Сенаж яьй люцернах. Деррига балхаш вІалла ха юкъе а ца йолийташ толамца ду механизатораша.

Буц хьокхача хьинаре къахьегаш ба механизатораш Сатуев Рашид, Махаев Султан, Окаев Мухьмад. Шоай балха нормаш юкъера лаьрхІача 130 — 140 процент кхоачашъю цар. Ишта дика болх бу буц хьагулъеш волча трактописта Дакаев Іалавде а.

Люцерна хьакха йолаяьча дийнахь денз болх беш я баьцах витаминни хьоар доаккха агрегат. Деннеи бийсаннеи болх беш 3—3,5 тонн люцерна хьоар доаккх агрегато. ЛаьрхІачул 10 тонн совгІа даьккхад витаминни хьоар. Шийн бехках ца социйташ дика лелаю агрегат машиниста Керимов Джамайла. КПСС XXIV съездо шоашта хьалхашка оттадаь декхараш толамца кхоачашдара беррига низ тІабахийта къахьегаш ба совхоза беррига болхлой.

Б. ШАКРИЕВ.

СЕНТЯБРЬ БЕТТА ЧОТАХ

ВорхІ бетта план 25 июле кхоачашъе яьнна ше денна дош чІоагІа хилар къахьекхад Нохч - ГІалгІай респотребсоюза нов. Хацнев директор волча производственни комбината коллективо. Ялх беттеи пхийтта дийнахьи 116 процент кхоачашъяьй продукцена реализаци яра план, кходаьд эзараш сом паччахьалкхен ахча, ялх бетта планагІа 82 эзар сома пайда бе безача 100 эзар сом совгІа пайда баьб Даьхенна.

ИйслагІча пятилетка хьалхарча шера план ханал хьалха кхоачашъяра комбината цехашта юкъе яьржача яхье хьалха латт хІанз сентябрь бетта чотах болх беш йола Лорсанов Рамзан керте латтача щущаш юзача цеха коллектив. Цудухьа дуккхача хана денз комбината карара кара тела цІе байракх лелаю цо.

Хьинаре къахьегаш я Е. З. Митини А. У. Мунаеви мастераш болча вохавеш доаца малараш кийчдеча цеха коллектив а. Шийн балха заданеш 120 процент кхоачашъе вІаштІехьдаьннад цуч.

М. ТУМГАЕВ.

ШАХТИНОК. Йоаго хІама якиха-ра ах шера план ханал хьалха кхоачашъяьй Карагандински бассейнерча кІор боахараша. Ер шу хьадоладелча денз, планал совгІа хьалбаьккхаб 800 эзар тоннал тІех кІор.

СУРТА ТІА: «Чурубай-Нурински» яхача № 12 йолча шахтера хьалха латта горнякаш: (аьттехьара аьрдехьа) кІор боаха болхло Н. Гичуркин, кІора комбайна машинист Н. Анисимов, электрослесарь Р. Шефер.

Я. ТУРИНА сурт.
ТАСС фотохроника.

ИЗРАИЛЬСКИ ГІАЬРАХОЙ ГІУЛАКХАШ

1967 шера июньски агресси йолаяьча хана Іарбий кхаь паччахьалкхен — Сире, Иордане, ВІашагІкхийттача Іарбий Республика — массехк район дІалаьцача израильски агрессораша хІанз а тигац ООН Кхерамзлен Совета ноябрьски резолюци тІаэцеи Іарбий территорешкара оккупационни бІу арабаккхара хьакъехьа дунен общественносто дІалехар кхоачашдеи. Гаргарча Малхбоаленера кризис машара наькъаца къоастаелга тІехьа а доахаш, массе тайпара гІулакхаш, царца эггара акхагІа дараш а тІехьа, леладарца ше дІалийцача лаьтташка чІоагІъяла гІерт Израиль. Из ше лерхІар кхоачашдара цо оарцагІйоах террор, Іарбашха бола баха нах кхерабара, дІалийца районаш экономически тишъяра методаш.

Израила дІалийцача районашкара — Синайски ахгІайрен тІара, Газера, Иордан яхача хин малхбузехьарча оагІорахьара, кхычахьара уха хоамаш израильски тІемахоша леладу доккхий зуламаш дувцаш да. Июнь бутт болабеннача юххье, масала, гучадаьлар, агрессораша Синайски ахгІайрен тІарча город Рафаха яха Іарбий племенаш массаза а шоай хиннача лаьтташкара лелхаьлга. «Аль-Ахбар» яхача газето хоам бора, уж племенаш тІаньха лаьтташ израильски тІемахоша дІалийцадар цига, тІема гІирсаш хьала даь, Израиле керда тІауха эмигранташ дІатарбар духьа, яхаш.

Дукха ха йоацаш канрески кепайоазоно хоам бир, Красни Крестеи Красни Полумесяцеи обществага гІолла ОАР гражданаша Синае бахача шоай гаргарча наха йохьийташ хинна 200 совгІа посылка дІаяьккхай аьшa. АхгІайрен фордаца оагІув болча къилбаседехьарча йистаца баха Іарбий рыбакий дезалаш дуне мелд дІахийцаб гІаьрахоша, даьхача чкъаьрашта царна Іалаьмате дукха налог а теха. ТІабоагІача керттерча шоай пайдах а вахара рузкъах а баьнаб рыбакаш из бахьан долаш.

1967 шера Іарбий лаьтташ дІа ма лийцингед, массаза цига баьха Іарбашха бола нах лелха а беш, дІаде пайдана доацача яьсача арарча лаьтташка баха ахийта йолаелар Израиль. ДІалийца моттигаш цу цхьан ханна экономически тишъяра политика лелае а даьлар израильски Іаьдалаш. ДІалувцале хьалхагІа Иордан яхача хин малхбузехьарча оагІорахьарча экономически вахара центраш хиннача Хеброни Набулуси яхараш санна йолча массехк йоккхача городера рынкаш дІакъайлар. Газа секторе баха нах цитрусови сом ца бохкийташ совцабаьб. ДІалийцача ерригача районашка кхачан продукташта чІоагІа лакхдаьд маьхаш. Агрессораша цкъа санна дуккхаза а йоагаьй дІайийна хІамаш. хІалакбаьб хьувкъам. Иордан яхача хин малхбузехьарча оагІорахьара 70 процент совгІа дола юртбоахама лаьтташ ца оахаш дада.

Агрессораша лелаю из тактика бахьан долаш Іарбий базарашка хІанз эшаш йола кхачан продукташ яц. Цхьадола кхачан товараш, Іалаьмате безача маьхах, къайлагІа мара эца йиш йолаш дац.

ГІоарал доадара политика лелаярах укх тІеххьарча шерашка кхераме лазараш дукхагІа даьржад, Іарбашха бола нах дукхагІа бов. Синайски ахгІайрен районе, масала, туберкулезах цамогаш бола нах 1967 шерарчул 25 процент дукхагІа хиннаб.

ДІалийцача лаьтташка шоаш доал оттадаьча хьалхарча деннош-ке а денз террора политика чакхъяха болабеннаб израильски милитаристаш.

Иерусалимерча Іарбий даькъа тІара ханна город йита дІабахача Іарбий цІеноши хІамаши дІалийцай гІаьрахоша. ГІаьрахоша бокъо йоацаш деш дола низаш бахьан долаш 70 эзарнел тІех Іарбий бахац хІанз города Іарбий даькъа тІа 1967 шера агресси йолаялалехьа цу районе баьха Іарбашха бола нах 300 эзар гаргга саг хиннача метте. Хеброне, Калькилье, Газе, Аль-Арише, кхыча районашка баьха дукха нах шоай цІеношкара лелхабаьб, хІаьта царех дукхагІдола цІеноши кхом боацаш дохадаьд.

ХІанз «еза город» эргаяккхара балхаш деш ба израильски экстремисташ, хІаьта цар хІанзле а хьакхайкаду, цхьаккха Іарбашха вола саг юкъе воацаш 900 эзар нах бахаргбола «йоккха Иерусалим» хьалъергхилар. «Сийлахь-йоккхача Израила» столица а хинна дІаотта езача цу «йоккхача Иерусалимана» чуяхка езаргйолаш я гонахьа гІолла яла Іарбашха бола нах баха моттигаш.

Цхьабакъда, израильски гІаьрахоша акха тактика лелайой а, Іарбий ка луш бац. Иордан яхача хина малхбузехьарча оагІорахьа, Газе, дІалийцача кхыча районашка бахача наха агресси йолаенначул тІехьагІа дІадахача укх диъ шера цІаккха а шоай къовсам сацийтабац гІаьрахой лелхабар духьа. Цхьаннена а кагбулургбац шоай лаьтта, шоай кортамукъале, кхычарех тийша хІама доацаш хулга кІалхарлаккха лаьрхІа долча халкъа лоІам.

В. ЛЕБЕДЕВ,
ТАСС корреспондент.
Каир.

ПхелагIа ахканара спартакиада

Россе Къулбехьен территориальни спартакиада спорта 16 тайпах лаьцa хиннай: баскетбол (маIа нахи кхалнахи), волейбол (маIа нахи кхалнахи), бокс, классически, шо-шоай мукъагIа кIалтохаргагIа латар, самбо, шоссе тIара велосипедни спорт, спортивни гимнастика, яйга атлетика, бе лелаю бургац (маIа нахи кхалнахи), топаш кхувсара спорт, еза атлетика, нек дар. Спартакиаде дакъа лаьцар цхьайтта республикерчен областерчен спортсменаша.

Январь бетта ерригача командашта юкъе хьалхара моттиг яккхар духьа лоаттабеча къовсаме дакъа лаьцар волейболисташа, кIалтохаргагIа латараша (классически шоай лоIамен), гандболисташа (бе бургац ловзаю командаш).

МаIача наьха волейболах ловзаш яр «Автомобилист» яха «А» классера команда (тренер нов. В. Иванов). Команда дика лайзар, яккха а йоагIаш шоллагIа моттиг яьккхар, хIаьта ерригача команда зачете яхийтара цо вайна 10 очко а елар. «Труд» яхача ДСО ларда тIа вIашагIъелла кхалнаьха команда (тренер нов. В. Белик) шиъ ловза йиш йолчул вогIа лайзар, 7-тIа моттиг а лаьца, 5 очко мара ца йоаккхаш.

Шоай лоIамагIа кIалтохаргагIа латаш бола, эггара дикагIа спортсменаш лоархIаш бола Тунгаев, Дудуев, Абдулаев, классически кIалтохаргагIа латаш бола, иштта цIи хеза спортсменаш Карагсур, Н. Давидян, Приймаков, Еларинов шоай лата йиш йолчул кIезига эсалагIа летар. Цар кхоалагIа моттигаш а лийцар, ийс-ийс очко а яьккхар.

Бе бургац ловзаеш йола вай командаш, маIача наьха яр а кхалнаьха яр а, дика лайзаргаш лархIа мегаргйолаш я. Бе бургац ловзаераш горОНО ДСШ, «Спартак» ДСО мара ца хилар теркалдича, маIача наьха команда кхоалагIа моттиги яхьашка духхьашха дакъа лаьцача кхалнаьха команда пхелагIа моттиги яккхар толам ба. Цунах керттера дакъа кхоач тренерашка И. А. Еськовнея Э. Д. Якушевнеи. Гандболисташа ерригаш а лаьрхIача вай республикана 16 очко еннай. Февраль бетта яхьаш хиннай баскетболаи самбо къовсамаи. Нагахьа санна самбисташа шоай тарлуча тайпара къовса а бенна 5-гIа моттиг (7 очко) яьккхаяле, баскетболисташ могабара ала хIама дац. Цар командаша (маIача наьхачо санна, кхалнаьхачо а) эггара тIехьара яраш а йоацаш, шоллагIа моттигаш мара яьхаяц, ерригаш а лаьрхIача 5 очко а йоаккхаш. Кхыметтел Къилбаседа Кавказерча командашта цIаккха духьалъотталуш ца хиннача гIалмакхой АССР командана а тIехьайнсар вай маIача наьха команда.

Март бетта езача атлетикагIа яхьаш хилар гор. Орджоникидзе. Республикерча штангисташа официально вIашагIкхеталехьа ийяьча езача килограммаша вай спортсменаш торгба аьнна хетадалийтадар, цхьабакъда, керттерча атлеташа Долгачева, Орехова, Дмитриева, Баракаева, Темирсултанова шоай де торо йолаш дар данзар, хIаьта из бахьан долаш 4-гIа моттиг мара яккханзар, 4 очко кхы яьккха хиннаяларе 2-гIа моттиг лоацаргйоллашехьа а. Еррига команда зачета 8 очко елар штангистий низо.

Спортивни гимнастиках лаьца яхьаш хилар гор. Грозне апрель бетта. Цига вай команда, Ростов дIаяьлча шоллагIа моттиг (120 очко) лаьцар.

Май бетта гор. Орджоникидзе топаш кхувсача спорта яхьаш хилар. Вай команда 5-гIа моттиг (7 очко) яьккхар. Июнь бетта гор. Краснодаре спартакиада тIеххьара яхьаш хилар боксаи, велоспортаи, яйгача атлетикаи. Эсала хилар велосипедисташ а боксераш а. Спартакиадана мел эша торонаш йолаш шоаш хиннаболлашехьа а, вай дикагIа лоархIаш болча боксераша А. Хариханова, С. Петросяна, Б. Айрапетова, велосипедисташ эггара чIоагIагIа шоай депал хьахьокха дезача минуташка эсала хилар, хIаьта из бахьан долаш велосипедисташа 6-гIеи (6 очко) боксераша 7-гIеи (5 очко) моттигаш мара яханзар.

Ерригача команда юкъарча зачете яйга атлеташ толаме ловзарах (цар 4-гIа моттиг а 16 очко а яьккхар) Къилбаседа - ХIирий АССР-а хьалха яьлар вай республика.

Юххера а, пхелагIа ахканара РСФСР халкъий спартакиада чакхйоалаш укх тайпара белгалъяьлар Россе Къулбехьен спартакиада командий хьалхара моттигаш.

Краснодарски крайна (191 очко); Ростовски областа (184 очко); Ставропольски крайна (136 очко); Нохч-ГIалгIай АССР (123 очко).

Автономни республикашта юкъе Нохч - ГIалгIай АССР-о хьалхара моттиг яьккхар.

М. МЕСТОЕВ.

Сакъердаме салоI

Боккхача маьхерча гIулакхах бенна боахкача юртбоахама къахьегамхошта дика новкъостал хул культпросветучрежденей болхлоша беча балхах. Цар хьинарах тийша ма дий балхах мукъа йолча ханара къахьегамхой салаIар. ХIара боахамерча хьатташка дIаюха лела книжни выставкаш вIаштIехьъяьхай тха библиотекай болхлоша. КПСС XXIV съезда материалах беседаш ю, лекцеш еш, дувц СССР чурча а арахьарча а хьалех.

Района культура учреждениешка вIашагIъеххача агитбригадашта юкъе белгала я Дубовской культура ЦIен коллектив. ХIанзале выступленеш яьй коллективо «Путь к коммунизму», «Красный пахарь» колхозашка. Ялат чуэцара балхаш дIадоладелча денз, хьалхе а шоаш оттаьча графикага хьежжа, пхийттаза концерт деннад цу коллектива самодеятельни артисташа. Иштта дика бу шоай болх Ново-Щедрински, Червленски культура Цlеной агитбригадаша а. Царех хIара коллективо хIаране массехк колхоза производственни участкашка выступленеш яьй. Цу бригадай программана юкъе да иллеш, халхараш, интермедеш, беламе байташ.

Цул совгIа кастта тха района къахьегамхой болча хьоашалгIа боагIаргба Лермонтова цIерагIча Нохч - ГIалгIай драматически театра артисташ а. Цар хьокхаргья «Со цхьаь хургвац», «Невольницы» яха спектаклаш. Цу гIулакхе хьахьокх къахьегамхошта культурно салаIара мел эша хьалаш долаш хилар.

Тха района культура болхлоша дIахо йодача хана а шоай низ кхобергбац къахьегамхой культурни хьашташ кхоачашдара.

М. ДЮКА,
Шелковской района культура отдела заведующи.

БАКУРА ХЬАЬШИЙ

ХIанз а чакхъяьннац Шевченко цIерагIча Днепропетровски пачхьалкхен Украински музыкальни театра вай республикера гастролеш. Наьха дегашкара дIабаьннабац цу театра тайп-тайпарча спектаклашка хьежаш хинна салоIам. ХIанз вайцига хьоашалгIа еннай Вургун Самеда цIерагIа Азербайджански пачхьалкхен эрсий драматически театр. Духхьашха вIашагIкхеташ бац Нохч - ГIалгIайчен зрителаш цу театра коллективаца. Дале а тIеххьара вIашагIкхетар хиннача хана денз лоархIам боллаш хувцам хиннаб театра вахарга. Опыт кхы а алсамъяьннай кадрови актерий, хьалкхийнаб талант йола къона актераш. Цул совгIа вахара лоархIамегIа йола тайп-тайпара оагIонаш хьахьокхаш йола спектаклаш а юкъейоалаяьй репертуара. Юххьанца театр вIашагIделлача граждански тIема шерашка цунна хьалхашка оттадаь хинна декхар — къахьегамхошта политически кхетам балар, болхлойи ахархойи къонача республика вахара лоархIамегIара тайп - тайпара оагIонаш хьахьокхар, керда саг хьакхоллар — хIанзара а массазара а чоай декхар лоархIаш я театра творчески коллектив. Хьалхашка отталеча пачхьалкхен лоархIам болча декхарах театра коллектив лоархIаш хилар хьахьокх СССР Лакхехьарча Совета Президиума указагIа Къахьегама Цlеча Байракха орден цунна енна хиларо. Из пачхьалкхен совгIат делар театр вIашагIделла 50 шу дизача.

Театро боккха пайда эц азербайджански советски драматурге юхьиг дIайоалаьча Д. Джабарли творчествах. Цун пьесах дукха спектаклаш увттаяьй: «Севиль», «Айдын», кхыяраш. Цу тайппара дукха я вай ханарча азербайджански драматургий произведенеш а: Г. Сеидбейли, И. Эфендиева, Р. Ибрагимбекова, кхычар.

— Тха программа юкъе я тха республика зрителашта укх тIеххьарча шерашка цIаккха кIорда ца ю, царна чIоагIа езаенна спектаклаш. Зрителa тхоай творчество езаш хилар тхона доккха совгIат да. ХIана аьлча зритель ма вий эггара лирагIа вола судахо. Хетаргахьа грозненски зрителa а дика тIаэцаргья тха программа, цох тхона доккха совгIат а хургда, — дувц И. Новинскаяс, — театра директора.

Ма аллара вайна йовзаш я вай хьаьший театр. Цхьабакъда классически а, вай ханарча темаех а тIеххьарча шерашка уттаяьча кердача спектаклаша боккха духовни салоIам баргба вайна.

М. РАШИДОВ.

«Камкабель» яхача Пермски заводе хьаеш латт производствана автоматизированни управлени ю система (АСУ). ХIанзле болх бе йолаеннай система хьалхара аргIа — «Минск-22» яха электронно - вычислительни машени счетно - перфорационни машенаши чуоттаяь кийчъяь информационно - вычислительни центр.

ХIанз центра болхлоша хIара денна учет лелаю цехаша планаш кхоачаш мишта ю хьожаш, материалаш мел эш хов, бухгалтерски учета дуккха задачаш ду. АСУ сихагIа болх бе йолаялийтара завода хьинаре новкъостал ду Пермски политехнически института, управлени йолча машенийн системайн Пермски Iилматохкама института, хIаьта иштта Ерригсоюзни кабельни промышленноста Iилма - тохкама института а Iилман болхлоша.

СУРТА ТIА: вычислительни центра юкъерча зале «Минск-22» яхача машена новкъосталца лоархIамаш деш латт.

Е. ЗАГУЛЯЕВА сурт.
ТАСС фотохроника.

НАЬСАРЕРА ТЕЛЕВЫШКА

Назранера телевизионни вышка... 90 метр гаргга урагIа а яха латт из. Бийсанна цIеча лампилгашца сийрдайоах по сигале, дийнахь къонача города хозленца дIаув из.

ХIанз геттара хоза ба цун бос. Корта бIогора ухийтача цу лакхе хьалтIа а бувлаш цIеи кIайи шин тайпара цунна басар хьокхаш чакхбаьлар къонахчал дола Москвера баьхка маляраш высотникаш Агафонов Михаил, Былинин Анатолий, Грибков Вячеслав. Сиха бир цар из болх.

Иштта овсаре къахьийгар оборудовани дIаоттаеча монтажникаша а. ЧIоагIа чоалхане «че» я цу вышка яр. Укхаза латт кхычахьара хьатIайоагIа электроэнерги хьовзам а хинна соццаше а шешегIа йолалу низ бола дизелаш. эзараш кнопкашца кхаьла шкафаш - аппараташ. Цхьан секунда а саца йиш йолаш дац вышка «дог» фуннагIа хиннадар аьнна.

Монтажникий балхаш чакхдаьннад. Цига чIоагIа къахьийгар Харьковера баьхкача инженераша Жихиров Владимира, Шарапов Юрас, Цибулько Валентина, кхыбараша.

Из вышка хьалъеча шоашкара доагIар дир наьсархоша а. Цу радиорелейни станце (иштта оал цох) начальника нов. Цыганков Тимофей Емельяновича дувц:

— Укх городе болх бе а баха а безача наьха хьашташ кхоачашдара новкъостал ду Назранерча организацеша, предприятеша, № 432 йолча ПМК болхлоша дика цIенош дир тхона, электрически сердал. хий. газ хьачуйиллай. гонахьа карташ яьй.

Лоацца аьлча керттера мел дар даь даьннад укхаза. ХIанз Венгрера хьаьший бахкарга хьежаш я вышка. Цар настройка йича наьсархоша сатувсар кхоачаш хургда.

ХIанз сердалца болх ца беш латта цар телевизораш Iуйрийна денз передачаш е йолалургья Москверча программагIа. ХIаьта цветоной передачашка хьажа а торо хургья.

ХIанз Грознера, Орджоникидзера еча передачай сурт цIена хьокхац наьсархой телевизораша. Из кхоачамбоацар хургдац телевышка болх бе йолаелча, хIаьта радиоприемникашка хIанз долаш дола «гIар-тата» а дIадаргда. ШенагIа хозаргда телефона чу гIолла ду къамаьл а.

Ер корреспонденци редакце дIаяхьийталехьа телефон техар аз цу радиорелейни станце начальникага нов. Цыганковга. Венгрера новкъостий маца бахка лерхIаш ба, аьнна.

— 15 июле царга хьежаш да тхо. Уж тIаэцара дика кийчо яьй оаха, — аьлар цо.

М. ЗАНГИЕВ.

ТIехдика дешара дипломаш

Укх шера дийша яьлар Грозненски кооперативни техникумерча заочни отделенера группа. Царна юкъе ба продавецаш, тикай отделай заведующеш, официанташ, буфетчикаш. Веррига а пачхьалкхен, кооперативни торговле, иштта юкъарча кхачан предприятешка болх беш вола 170 саг ва дийша ваьннар. Товароведийн бухгалтерийн дипломаш хьаийцар цар.

ТIехдика дешара дипломаш хьаийцар Сунженски райпо болхлочо Евлоевас, «Терек» ресторана, Грозненски № 4 йолча столове официанткаша Улыбинас, Федоренкас, Пеленчукас, «Ткани» яхача промтоварни тика продавеца Переверзевас, кхычар.

С. ВОРОНИН.

Доазол дехьара

КЛАССОВИ КЪОВСАМ ШЕРЛУШ ЛАТТ

Герзаца кийчбеннача полицейскеша, дошлоша, гIашлоша Барселонерча «СЕАТ» яхача предприяте территори дIалаьцар. Ерригача цехашка гIолла хьежаш чакхбувл полицейски патрулаш. Царна хьалхашка оттадаь декхар дар болхлой митинг юкъагIйоаккхилга. Цхьабакъда, шоашта мел чIоагIа кхерамаш тIатийсадале а, болхлоша шоай собрани заводе йир. Предприяте эзараш болхлоша полицена бIаргагучча решени гIаийцар массане а юкъара забастовка чакхъяккхара хьакъехьа, хIаьта полице низ кхачанзар царна новкъарле е.

Франкистски Испане латтача классови къовсама цу эпизодах лаьца «Унита» яхача итальянски газета корреспондента дийцар СЕАТ-а болхлой комиссе члена. Испане болхлой комиссеш оал официальни франкистски синдикаташца лоаттабеча къовсаме хьахиннача, хIанз йийхкача, низ болча болхлой организацеех. Испански новкъост къайлагIа Итале венав шин мехка болхлой организацешта юкъе бувзам оттабар духьа «СЕАТ» яхача фирма болхлошта боккхача лоархIаме да из. Барселонера цун предприятеш «ФИАТ» яхача итальянски концерна доалахьа ма йий, хIаьта цу монополистически гиганто Итале а Испане а цхьатарра пайда эц болхлошта эксплуатаци ярен царгара пайдаш дIаIувдарен методех.

«СЕАТ»-е хинна конфликт дIайолаелар цхьан цехарча болхлой йоккхача группага бийсанарча сменагIа, цу тIа а шоай балха ха чакхъяьнначул тIехьагIа, болх бе безаргба шун аьнна предприяте администраце хоам баьчул тIехьагIа. ГIулакх миштад аьлча, коллективни договораш кердадахар духьа лоаттабеча къовсамца дувзаденна складашка кийчача продукце запасаш Iоае дага хиннай дирекцин. Цунна уж йийшай болх ца тоъарца дувзаденна болхлой дIабаха болабара... «Цу тайппара, — яьхад болхлой комиссецарча испански новкъосто, — къовсама новкъарле е, конфликт йола а ялалехьа къахьегамхошта хIама тоха гIерт».

Цхьабакъда, из номер чакхъяьчннаяц. Шоай массазарча сменагIа болх бе эрабаьннаб къахьегамхой. Сменай начальникаша заводе чубуташ хиннабац уж. ТIаккха болхлой цеховой делегатага а кхайка, цо бIаьш болхлошца бувзам оттабаьб. Цхьа сахьат даьннача гIолла ши эзар болхлочо Iохайша багIаш забастовка йолаяьй. Цул тIехьагIа забастовка яьй вокх сменаша. Из бахьан долаш, юххера а, йоккха барселонски предприяти дIакъайлай.

«СЕАТ» администраце хьаллоацаш йола фашистски профсоюз къахьегамхой кхерабе йолаеннай. Предприяте профсоюзни секци гулъяьй цо 16 сахьата лаьттар переговораш. Переговораш еш лаьттача юкъа, цеховой делегаташа ерригача предприяте собранеш яьй. Массане дакъа лоацаш хилар забастовка Фашистий аьттув баьннабац. Е болхлой викалашта духьала йолаьча репрессеша а, е «СЕАТ»-а администраце кхайка йоалаяьча полице а эшабанзар болхлой.

Болхлоштен предпринимателаштен юкъе чIоагIа къовсам лаьттаб, хIанз а латт болхлой кулгалхой суде беннача Леона кIора шахташка, Сантандерерча «Нуэва Монтанья Кисано» яхача йоккхача машенаш еча заводе. Царна юкъе ба набахта бохка кийчбаь коммунисташ, католикаш, политически уйлаш йолаш бола кхы болхлой. Машенашъеращца цхьана цу предприяте къовсам лоаттабу иштта кхыча тайпаех болча къахьегамхой викалаша а: забастовка еш хиннаб грузовикий водителаш, технически институтийн юкъерча школайн преподавателаш, духхьашха забастовка еш хиннаб больницашкара лораш.

Цу доллача хIамаша тешаш ду Испане классови къовсам шерлуш латташ хилара. Царцара чIир лехар духьа «кхы а чIоагIагIа гайкаш тIахьовзае» кийчлуш да Iаьдалаш. Вихь эзар болхлой кулгалхо набахта веллав е подполье баханза ца боалача баьннаб. ХIанз конституци хувцара хьакъехьеи мехка массазара чрезвычайни хьал оттадара хьакъехьан законопроект оттаеш латт. Цхьабакъда, болхлоша чIоагIа а хоадамболлаш а жоплу режима.

(ТАСС).

АГРЕССОРИЙ ЗУЛАМАШ

ХАНОЙ, 13 июль. (ТАСС). США империалисташен Къулбехьен Вьетнамерча царна чуэттарашен даьча зуламашка хьожача комитето араяьккхача коммюнике тIа мехка маьрша бахача наха духьал США, царна тIехьалаттача Сайгонен Сеулен эскараша леладу варварски гIулакхаш харцахьара хIама лоархI.

ВИА яхача агентствас беча хоамах, коммюнике тIа белгалдоаккх американски агрессорашен царна тIехьабарашен деш дола зуламаш укх тIеххьарча хана дукхагIа хинна хилар.

Къулбехьен Вьетнаме баха нах «маьрша хургболча» бахара программа чаьх а йоаккхаш, йоах коммюнике тIа, американски империалистийн цар новкъостийн эскараша лелаю «доагадаьча лаьттан» тактика: цар йохаю бIарчча юрташ, маьрша баха нах боа а бу.

Коммюнике тIа йоалаю агрессорашен царна тIехьалаттарашен деча зуламех йола дукха факташ.

США авиацес Къулбехьен Вьетнама тайп-тайпарча районашка бомбаш дукхагIа етташ хилар бахьан долаш мехка бахача маьршача наха доккха материальни зе ду. Белгалдоаккх «тIема» операцеш яра американски империалистий эскараша химически средстваех дIахо пайда эцаш хилар, из бахьан долаш дIайийнача культураштa меттел наха а зулам доалаш хилар.

США-ра ПОЛИТИЧЕСКИ ХЬАЛ

НЬЮ-ЙОРК, 13 июль. (ТАСС корр. Э. Баскакова хьахойт:

ВIашагIкхийттача Штатий историе чухь цIаккха а — кхыметтел маккартизма баьдеча хана а — граждански кортамукъал хIанз санна кхерам тIаэтта хинна ца хилар белгалдоаккх граждански кортамукъали граждански бокъонаши лораяра комитето укхаза дIайоаржаьча доклада тIа. США историе чухь хIанзара ха «репрессей ха» хиларах тарра белгалъяккха мегаргйолаш хилар белгалдоаккх доклада тIа.

Хьокхаме да, «мехка эттача кхоккама» эггара керттерачарех цхьа бахьан доклада автораша Къулбехьен - Малхбоален Азе, беча «вIалла ца безача тIемах» лоархIаш хилар. Царна хетачох, цу тIемо эгIазбигаб американцаш, гIа-тIа дукхагIа духьал бувл уж правительственни кризиса, шоай аргIана, лакхлуш йолча репрессеех зулам а дувл царна. Доклада тIа ювц кхыча тайпара уйла йолча наха духьал лоаттаеча политически террора дика йовзаш йола дуккха факташ — кепайоазон «ладувгIаш йоацача» органашта наха а гуш официальни нах тIагIертар, полицейски агентура шерра сеть хьаяр, тIема духьаларчен ерригача прогрессивни йолчен организацей викалашта тIаккхувш хилар, хIаьта гуччахьа Iаьдало мога а деш тайп-тайпара йола ультрааьттехьара группировкаш белгалъяьнна чIоагIагIа хьалхьар.

Граждански кортамукъали граждански бокъонаши лораяра комитета доклад ВIашагIкхийттача Штаташка политически репрессеш шеръяларца дувзаденна хIанз миллионаш болча американцаша чIоагIа саготдеш хилара гIулакхех цаI да. Кентски университете тIема духьал демонстраци яьча студенташта къаман гварде топаш етташ дов дар, «Iаьржа пантераш» яхача негрий парте членашта полицейскеша даь Iазапаш, Анджела Дэвиса духьал мракобесаша вIашагIделла «гIулакх», «Подрывной балха духьалара тIахьожама хьакъехьарча управлене» гIулакхаш сихдара Вашингтоне хIанзза хьакхайкаяь планаш — цу ерригача а кхы дуккхача а факташа дувц ерригача прогрессивни организацештен правительства наькъа раьза боацача нахаи тIаккхувш хилара кампани чIоагIагIа хьарахи шеръяларахи.

Цунца цхьана йизза правительства наькъага хьежжа США политически арене белгалйоалаш чIоагIагIа хьалхьайнай ультраш. «Афро америкен» яхача газето укх денoшка баьча хоамах, укх тIеххьарча хана чIоагIагIа лакхденнад, къаьстта аьлча, США дуккхача районашка прогрессивни организацешта духьаларча террора кампани йоаржаьча ку - клукс-кланен «Джон Бэрча фашистски обществаи» члений мугIараш. ГIийрта а гIийрта юххера а дукха ха йоацаш хилар «минитмений» къайлагIарча антикоммунистически организаце «реорганизационни» съезд. Цунна юкъе дакъа лоацаш хиннараша тIаийцар «керда членаш юкъеоза лерхIаш общественностацара контакташ шеръярах» йола решени.

МАРОККОРА ХЬАЛ

РАБАТ, 13 июль. (ТАСС). Марокке пачхьалкхен переворот е гIортарца дувзаденна корола Хьасан II-чо экстерни пресс-конференци йир. Цо аьлар ка ца йоалаш ийшача заговора керте лаьттай лакхерча эпсарий группа. Царна юкъе хиннаб королевски тIема кабинета директор инарал Медбух, тIема округа начальник Бутрин, тIема училищай начальникаш, кхыбараш.

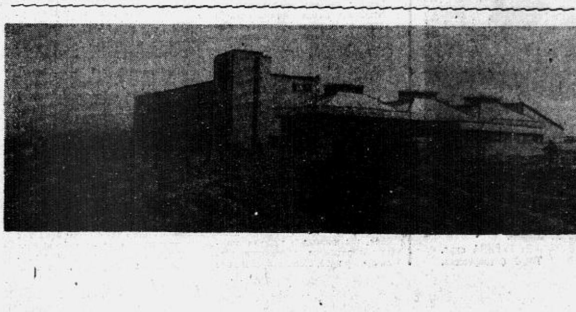
Корола аьлар заговор вIашагIъелларий йизза йола список тIехьагIа арайоаккхаргья.

Заговора характер ювцаш, корола из йийцар эскара мятеж хиларах тарра а йоацаш «мятежникаша» доладаь гIулакх хиларах тарра. Рабатски радиостанци дIа а лаьца, заговорщикаш сихбелар со верах бола хоам бе, аьлар цо.

Къамага корола яхьийтача послане тIа дувц оппозиционни политически профсоюзни деятелаш лорабала безаш хиларах.

РАБАТ, 13 июль. (ТАСС). Селхан Рабате хилар тIема мятежа боабаьраш дIабоххаш таьзет. МАП яхача агентствас беча хоамах, столицен цун пригородашкен мятежникаша тIеххьара еш хинна духьаленаш дIаяьхай.

Амманера визитагIа Рабате кхаьчав король Хусейн. Из визит Марокке тIеххьара хиннача событешца ювзаенна я.

Советски Союза новкъосталца хьалъеш йолча Исфагански металлургически завода хьалхара аргIа хьалъяь йоалаш латт.

Завод хьалъеш латтача ханна кийчъю ирански кадраш. Ши бIаь совгIа саг ва Советски Союза заводашка практике. Металлургий професси Iомаяь ваьна 250 саг хIанзле Иране юха а кхаьча, гIишлошъерий коллективах дIакхийттав. Квалифицированни кадраш кийчъю дешара центраш яхкаьй завода шийна чухьа а. Укхаза деша багIа къона иранцаш — хургбола металлургаш.

СУРТА ТIА: завода дешара центра керттера корпус.

А. АХМЕДЗЯНОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

САГ ВИЙНАЧОА ТОПАШ ТЕХАЙ

Коленко Григорий Арсентьевнча дагахь сов шийна гоама хиларах город Грозне А. Я. Гречишникови, Г. Ф. Гречишниковаи боабаьб.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча судо Г. А. Коленко бехке а лаьрхIа, топаш тоха суд яьй цунна.

Приговор кхоачашдаьд.

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоллен Грознеи хувцалуш морхаш а йолаш, делкъел тIехьагIа цхьаццайолча моттигашка юкъ-юкъе догIа а делхаш, ди а къувкъаш къилбаседа малхбузехьара гIаьхха мух а хьекхаш ха хила а фегара температура республике гIолла 24—29, Грозне 26—28 градус йIовхал йолаш хила а тарлу. Кхоаней ломмеи хувцалуш морхаш а йолаш, цхьаццайолча моттигашка юкъ-юкъе догIа а делхаш, ди а къувкъаш, хаьда лостам боацаш мух а хьекхаш ха хилеи фегара температура бийсашка 17—22, деношка 27—32 градус йIовхал йолаш хилеи тарлу.

МЕТЕОСТАНЦИ.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

Хьажа, ладувгIа

15 июль
ТЕЛЕВИДЕНИ:

18.05 — Телевизиони кердадараш (нохчий, эрсий меттала). 18.30 — «Котало». Телевизионни альманах. Передача ю Советски Союза Турпала эскара инарала Батова. 19.00 — Дунен халкъашта юкъера обозрени. 19.15 — Киножурнал. 19.25 — КПСС 24-ча съезда соцамаш кхоачашде. Кердача ялата халланза йоакхо е (нохчий меттала) 19.35 — Шоана, бераш. 19.45 — О. Иоселиани. «Ворда тIакIалтIаялале». Къилбаседа - ХIирий Республикански эрсий драматически театра спектакль. 21.10 — «Ха». Информационни программа. 21.40 — Спектакль дIахо яхьар.

РАДИО:

6.30 — Пятилетка къахьегама ахка. (гIалгIай меттала). 6.45 — Ашараш. 6.50 — Хоамаш. 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.28 — «Сердало» газета обзор. 7.35 — Москва. 8.15 — Передачай программа. 8.25 — «Кердача дунен саг» яха очерк. (нохчий меттала). 8.40 — Кальмана ашараш (эрсий меттала). 9.00 — Москва. 9.15 — Коммунисташ доакъараш кийчдеча (эрсий меттала). 9.30 — «Шоана, кхалнах» яха радиожурнал (нохчий меттала). 9.50 — Ашараш. 10.00 — Москва. 16.00 — «Къона тIехье» (нохчий меттала). 16.14 — КПСС 24-ча съезда соцамаш кхоачашде. Районаш тахани кхоанен (гIалгIай меттала). 16.30 — Юрта бахама къахьегамхошта дола концерт. (эрсий меттала). 17.00 — Москва. 18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.14 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.27 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 18.40 — Москва.

16 июль
ТЕЛЕВИДЕНИ:

11.00 — Дешархошта. «Сердалои боадоргIаш» яха художественни фильм. 12.05 — Деша баха ха кхачанза баришта дола мультфильм. 18.00 — Телевизионни кердадараш (гIалгIай, эрсий меттала). 18.25 — Хоамаш, реклама. 18.30 — СССР халкъий пхелагIа спартакиада торжественни хьаеллар. 19.30 — Футболах йола СССР чемпионат. 20.15 — Республика кхашка. 20.30 — Футбол. 21.20 — «Графиня Коссель» яха художественни фильм (хьалхара сери).

16 июль
РАДИО:

6.30 — Юрта Iуйре (эрсий меттала). 6.45 — Ашараш. 6.50 — Хоамаш. 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.28 — «Ленинан некъ» газета обзор. 7.35 — Москва. 7.15 — Передачай программа. 8.25 — «Ислама классовой чулоацам е хьан хьашташ кхоачашдеш да из» яха беседа. (гIалгIай меттала) 8.40 — Парте съезда соцамаш кхоачашде. Сега хьакъехьа йоакхо яр парте керттера декхар да (нохчий меттала). 9.00 — Москва. 9.15 — Нохч-ГIалгIай ашарий концерт (гIалгIай меттала). 10.00 — Москва. 16.00 — Передачай программа. 16.05 — Кхашка къахьегаш болчарна дола концерт (нохчий меттала). 16.30 — Халкъа тIахьожам болх беш ба (гIалгIай меттала). 16.45 — «Кхай тIарча стане выступлени еш я агитбригада» яха репортаж (эрсий меттала). 17.00 — Москва. 18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.15 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.30 — Керда хоамаш гIалгIай меттала). 18.45 — Ашараш. 18.50 — Москва.

РЕДАКЦЕ АДРЕС; г. Грозный Ленина улица, 11 (3-гIа этаж). Телефонаш; редактора — 3-44-96; редактора зам—3-39-11; бехктокхама секретара — 3-34-38; партийни вахареи, культураи, промышленностеи отделий — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отделеи бухгалтереи — 2-60-71.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революце проспект 7/84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ; г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни, культуры и промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства—3-42-28; отдела писем и бухгалтерии — 2-60-71.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ05156 Заказ № 6663.